

بررسی «گزارش‌های پشتیبان تنظیم لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور»:
تطبیق تبصره‌ها و احكام لایحه بودجه با احكام قانون
برنامه هفتم پیشرفت

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۲۰۲۳۴
کد موضوعی: ۲۲۰

دوره دوازدهم - سال اول
ثبت: ۲۳۵

عنوان گزارش: بررسی «گزارش‌های پشتیبان تنظیم لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور»: تطبیق تبصره‌ها و احکام لایحه بودجه با احکام قانون برنامه هفتم پیشرفت

نوع گزارش: طرح / لایحه ■، نظارتی □، راهبردی □

نام دفتر: مطالعات اقتصادی (گروه توسعه و برنامه ریزی)

تهیه و تدوین کنندگان: سیدمحسن علوی منش، رضا بختیاری نژاد، توفیق حسین زاده

ناظر علمی: سیدمهدی بنی‌طبا

صفحه آرا: منیره حاجی محمدی

واژه‌های کلیدی:

۱. بودجه ۱۴۰۴

۲. برنامه هفتم پیشرفت

۳. توسعه

۴. برنامه ریزی

تاریخ انتشار: ۱۴۰۳/۸/۲۲

به نام خدا

فهرست مطالب

چکیده	۱
خلاصه مدیریتی	۱
۱. مقدمه	۳
۲. کلیات ارزیابی انطباق احکام لایحه بودجه ۱۴۰۴ با احکام برنامه هفتم	۴
۳. احکام بودجه منطبق با برنامه هفتم	۶
۴. احکام بودجه دارای انطباق نسبی با برنامه هفتم	۱۱
۵. احکام بودجه غیر منطبق با برنامه هفتم	۲۰
۶. جمع‌بندی و پیشنهادها	۳۹
منابع و مآخذ	۳۹

فهرست جداول

۱. تبصره‌ها و احکام لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور که با احکام قانون برنامه هفتم پیشرفت انطباق دارد	۸
۲. تبصره‌ها و احکام لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور که با احکام قانون برنامه هفتم پیشرفت انطباق نسبی دارد	۱۳
۳. تبصره‌ها و احکام لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور که با احکام قانون برنامه هفتم پیشرفت انطباق ندارد	۲۲

فهرست شکل‌ها

۱. نمودار ارزیابی انطباق لایحه بودجه ۱۴۰۴ با قانون برنامه هفتم براساس گزارش پشتیبان سازمان برنامه و بودجه	۶
---	---

بررسی «گزارش‌های پشتیبان تنظیم لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور»: تطبیق تبصره‌ها و احکام لایحه بودجه با احکام قانون برنامه هفتم پیشرفت

چکیده

در بررسی لوایح بودجه سنواتی یکی از اصلی‌ترین بررسی‌ها مساله رابطه و تطابق لایحه بودجه با قانون برنامه پنج ساله می‌باشد زیرا یکی از اصلی‌ترین کارکردهای بودجه، به ویژه از زمانی که دولتها علاوه بر وظایف کلاسیک خود وظیفه توسعه را نیز بر عهده گرفتند، کارکرد تأمین مالی‌کنندگی برنامه است.

سازمان برنامه و بودجه برای اینکه نشان دهد که تلاش کرده تا لایحه بودجه ۱۴۰۴ را مطابق قانون برنامه هفتم پیشرفت تدوین کند، در فصل سوم «گزارش‌های پشتیبان تنظیم لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور» به ارائه جدول تطابق اقدام کرده و مدعی شده که ۸۳ حکم قانون برنامه هفتم مبنای تدوین بخشی از احکام بخش اول لایحه بودجه ۱۴۰۴ بوده است.

در این گزارش به بررسی جدول تطابق سازمان برنامه و بودجه پرداخته شده و بر اساس این بررسی مشخص شد که تنها برای حدود ۲۲ درصد از احکام برنامه‌ای ذکر شده حکم بودجه‌ای منطبق وجود دارد و در مورد حدود ۲۱ درصد دیگر نیز می‌توان نوعی انطباق نسبی مشاهده کرد اما حدود ۵۷ درصد از احکام بودجه‌ای مورد اشاره تطابقی با احکام متناظر قانون برنامه هفتم ندارند.

همچنین بر خلاف تکلیف صریح بخش آخر بند «ب» ماده (۱۱۸) قانون برنامه هفتم پیشرفت مبنی بر درج جدول «منابع اجرای احکام برنامه» در قانون بودجه، حتی رقم تجمیعی این جدول در بخش اول لایحه دیده نمی‌شود.

خلاصه مدیریتی

مسئله اصلی

بر اساس قانون برنامه و بودجه کشور، بودجه تأمین مالی‌کننده برش یک ساله برنامه‌های پنج ساله کشور می‌باشد و با توجه به اینکه در صورت عدم تأمین مالی مناسب برنامه‌ها نمی‌توان به اجرا و تحقق آنها امید داشت، بنابراین بررسی رابطه بودجه‌های سنواتی با برنامه‌های پنج ساله اهمیت فراوانی دارد.

با عنایت به این امر که بودجه علاوه بر نقشی که در تأمین مالی برنامه‌های پنج ساله دارد، تأمین مالی‌کننده سایر قوانین دائمی از جمله قوانین تاسیس دستگاههای اجرایی می‌باشد، شناسایی رابطه برنامه و بودجه مشکل بوده و دو

مرحله‌ای شدن بودجه نیز بر این سختی افزوده است.

نقاط قوت وضعف طرح

ضعف این رابطه در کشور ما موجب شد تا در بند «پ» ماده (۱۳) قانون برنامه هفتم نیز برای تقویت برنامه‌محور کردن بودجه به تبیین سازوکاری پرداخته شود. در این بند آمده است: «دستگاه‌های اجرائی که از منابع بودجه کل کشور استفاده می‌کنند و تکالیف برنامه‌ای دارند، مکلفند برنامه عملیاتی خود را هر ساله بر اساس تکالیف برنامه شامل اهداف سال مورد نظر، شاخصهای عملکرد، مخاطرات رسیدن به اهداف، منابع لازم، نحوه تأمین مالی، طرحهای توسعه‌ای مرتبط و گزارش عملکرد سال گذشته در چهارچوبی که توسط سازمان [برنامه و بودجه] اعلام می‌شود، حداکثر تا پایان مرداد هر سال برای استفاده در تهیه لایحه بودجه سال بعد به [آن] سازمان ارائه نمایند.

سازمان [برنامه و بودجه] مکلف است با رعایت بند «الف» ماده (۱۱۸) این قانون و با استفاده از کلیه ابزارها و ظرفیت‌های قانونی خود نسبت به راهبری، ارزیابی و هماهنگی اجرای برنامه و نظارت بر حسن اجرای آن اقدام نماید. سازمان [برنامه و بودجه] مکلف است لایحه بودجه سالانه را به‌صورت برنامه‌محور که حاوی برنامه‌های اجرائی و اهداف کمی باشد به‌منظور تحقق اهداف این قانون و اهداف قانونی دستگاه‌های اصلی تهیه و توسط دولت به مجلس تقدیم کند. این برنامه‌ها مبنای صدور تخصیص پرداخت و نظارت دیوان محاسبات کشور می‌باشد».

علاوه بر اینکه این حکم قانون برنامه هفتم در لایحه بودجه ۱۴۰۴ شاید به دلیل تغییر ناگهانی دولت و فرصت کم تحقق نیافته، فقدان جداول منابع و مصارف (که روش تأمین مالی برنامه را طی سالهای برنامه مشخص کرده و بدین ترتیب در تعیین مسیر توسعه کشور موثر بود)، در قانون برنامه هفتم پیشرفت و عدم اجرای بندهای «الف» ماده (۳) و نیز بند «ب» ماده (۱۱۸) قانون برنامه هفتم که برای رفع این نقص طراحی و تصویب شده بودند، رابطه برنامه و بودجه را بسیار تضعیف کرده است.

سازمان برنامه و بودجه به عنوان متولی برنامه و نیز بودجه کشور، در گزارش پشتیبان لایحه بودجه ۱۴۰۴ با ارایه جدولی به این مساله پرداخته که در بخش اول لایحه بودجه ۱۴۰۴، ۸۳ حکم برنامه هفتم پیشرفت در تدوین تبصره‌های بودجه مبنا قرار گرفته است؛ ارزیابی این مطالعه از گزارش سازمان برنامه و بودجه که متناظر با ۸۳ حکم قانون برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت، تبصره‌ها و احکامی از لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور معرفی کرده، نشان می‌دهد که در ۵۷ درصد انطباقی میان احکام بودجه‌ای با احکام برنامه‌ای وجود ندارد. همچنین برای ۲۲ درصد از احکام برنامه‌ای ارزیابی شده احکام بودجه‌ای منطبق وجود دارد و در نهایت برای ۲۱ درصد از احکام بررسی شده نیز وجود انطباق نسبی بین احکام قانون برنامه با احکام لایحه بودجه مشاهده می‌گردد.

پیشنهادات مرکز پژوهش

بند «پ» ماده (۱۳) مهمترین حکم قانون برنامه هفتم پیشرفت درمورد بودجه می‌باشد و بر «برنامه‌محوری بودجه» تأکید کرده است، اما در لایحه بودجه نمادی ندارد و درحال حاضر نیز با توجه به تدوین لایحه بودجه نمی‌توان پیشنهادی برای اجرای آن ارائه داد. البته این نقصان را شاید بتوان با توجه به تغییری که باید در ساختار تدوین بودجه

کشور ایجاد کرد و نیز جدید بودن و فرصت کم دولت توجیه کرد اما به دولت پیشنهاد می‌شود که از ابتدای سال آینده بسترهای لازم برای اجرایی ساختن این حکم برنامه‌ای مهم و موثر را برای لایحه بودجه ۱۴۰۵ فراهم نماید. از طرفی بر خلاف تکلیف صریح بخش آخر بند «ب» ماده (۱۱۸) قانون برنامه هفتم پیشرفت مبنی بر درج جدول «منابع اجرای احکام برنامه» در قانون بودجه، حتی رقم تجمیعی این جدول در بخش اول لایحه دیده نمی‌شود؛ لذا پیشنهاد می‌شود این نقصان نیز برطرف گردد. همچنین به نمایندگان مجلس شورای اسلامی نیز پیشنهاد می‌شود در اصلاح تبصره‌ها و احکام لایحه بودجه انطباق آن‌ها با احکام قانون برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت را لحاظ کنند.

۱. مقدمه

یکی از اصلی‌ترین کارکردهای بودجه، تأمین مالی برنامه‌های پنج‌ساله توسعه است و این مهم در قانون برنامه و بودجه^۱ کشور به صراحت بیان شده است. از این نظر بررسی ارتباط بودجه‌های سنواتی با برنامه پنج‌ساله اهمیت فراوان دارد اما شناسایی این رابطه نیازمند دقت بالایی است؛ زیرا بودجه تنها تأمین مالی کننده برنامه نبوده و وظایف قانونی دستگاه‌ها (مذکور در قوانین تاسیس آن‌ها که البته ممکن است در قانون برنامه جهت‌گیری خاصی یافته باشد) و سایر تکالیف قانونی قوانین دیگر نیز باید در بودجه مورد توجه قرار گیرد.

از همین رو بود که مرکز پژوهش‌ها خواستار آن بود تا دولت پیوستی از رابطه برنامه و بودجه ارائه دهد.^۲ دو مرحله‌ای شدن بودجه از سال گذشته نیز به سختی این مساله افزوده است. به عبارت دیگر، با اصلاح مواد (۱۸۰) و (۱۸۲) آیین‌نامه داخلی مجلس، لایحه بودجه باید در دو مرحله به مجلس ارسال و بررسی شود که مرحله اول شامل احکام و ارقام کلان بودجه و مرحله دوم شامل جداول تفصیلی است.

از سوی دیگر، در بررسی رابطه بودجه‌های سنواتی با قانون برنامه هفتم پیشرفت این نکته نیز قابل تامل است که برنامه هفتم پیشرفت اولین برنامه پس از انقلاب است که دارای جداول منابع و مصارف نیست و دولت تنها در بند «الف» ماده (۳) لایحه برنامه (که به تصویب نیز رسید)، وزارت امور اقتصادی و دارایی را مکلف کرده تا با همکاری سازمان برنامه و بودجه، بانک مرکزی و سایر دستگاه‌های اجرائی تا پایان هر سال، برنامه تأمین مالی رشد اقتصادی هدف در سال بعد، از جمله میزان منابع مالی مورد نیاز و نحوه تأمین آن از بازار سرمایه، منابع بانکی، سرمایه‌گذاری و تأمین مالی خارجی، بیمه، مولدسازی و فروش اموال و دارایی‌ها، منابع صندوق توسعه ملی و سایر منابع را تهیه نموده و به تصویب هیأت وزیران برساند.

این امر در حالی است که متخصصان حوزه بودجه‌ریزی خود بهتر می‌دانند که «شیوه تأمین مالی منابع بودجه دولت، اصلی‌ترین عاملی است که نحوه مداخلات دولت در اقتصاد را معین می‌کند».^۳ به عبارت دیگر، عدم تعیین تکلیف سهم کانال‌های مختلف تأمین منابع مالی در برنامه هفتم پیشرفت موجب شده تا قانون‌گذار هیچ مسیر و اولییتی برای نحوه

۱. قانون برنامه‌بودجه کشور، مصوب ۱۳۵۱/۱۲/۵ مجلس شورای ملی.

۲. گزارش «درباره» قانون برنامه هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران» (۲): الزامات انطباق قوانین بودجه با قانون برنامه» مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، شماره مسلسل: ۲۰۸۳.

۳. پورمحمدی، سید حمید، مدنی‌زاده، سید علی، دمنه، نیلوفر، خان‌میرزایی، فرهاد، اصلاحات ساختاری بودجه (از چارچوب نظری و سیاستی تا روایت تاریخی)، انتشارات مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری، ۱۴۰۱، ص ۳۷.

مداخله دولت در اقتصاد طی سال‌های برنامه تعیین نکرده باشد.

مجلس نیز برای رفع این نقص لایحه برنامه هفتم توسعه، علاوه بر تصویب بند الف ماده (۳)، حکم بند ب ماده (۱۱۸) را به قانون برنامه^۱ افزود که بیان می‌دارد: «دولت مکلف است حداکثر ظرف شش‌ماه از لازم‌الاجرا شدن این قانون، برنامه تأمین مالی پنج‌ساله آن را به تفکیک سالهای برنامه، پس از تصویب در شورای عالی راهبری برنامه موضوع بند «الف» این ماده به مجلس تقدیم نماید. جدول تأمین منابع موضوع این بند تحت عنوان «منابع اجرای احکام برنامه» هر سال در بودجه سنواتی درج می‌شود...».

اما شاید به واسطه تغییر ناگهانی دولت، هیچ‌کدام از این دو حکم مذکور قبل از تقدیم لایحه بودجه ۱۴۰۴^۲ تحقق نیافته و بر خلاف بخش اخیر بند «ب» ماده (۱۱۸)، جدول تأمین منابع حتی در سطح ارقام کلی در این لایحه ۱۴۰۴ درج نشده است که این امر خود بزرگترین نقصان در بررسی رابطه لایحه بودجه ۱۴۰۴ با قانون برنامه هفتم پیشرفت محسوب می‌شود.

قابل ذکر است، در بررسی رابطه بودجه‌های سنواتی سال‌های برنامه ششم توسعه با قانون برنامه ششم، همواره اولین اقدام آن بود که ارقام کلان درآمدی با جدول شماره (۴) برنامه^۳ که همان جدول منابع و مصارف و به تفکیک سالهای برنامه بود، مقایسه می‌شد اما اکنون به دلیل فقدان آن جدول در متن قانون برنامه هفتم پیشرفت و عدم تحقق احکام بند الف ماده (۳) و بند ب ماده (۱۱۸)، اصولاً ارقام کلان درآمدی در سطح برنامه وجود ندارد که بتوان ارقام بودجه را با آن مقایسه کرد.

بهرحال، سازمان برنامه و بودجه اقدام به تهیه «گزارش‌های پشتیبان تنظیم لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور» کرده است و در فصل سوم آن جدولی وجود دارد که به بررسی رابطه تبصره‌ها و احکام لایحه بودجه ۱۴۰۴ با احکام قانون برنامه هفتم پیشرفت می‌پردازد. هدف گزارش حاضر نیز ارزیابی این جدول و تفکیک احکام بودجه‌ای دارای انطباق واقعی با احکام برنامه‌ای از احکامی است که انطباق با برنامه ندارند یا انطباق آن‌ها کامل نیست. به همین منظور این گزارش پس از مقدمه در پنج بخش تدوین شده است؛ در بخش دوم کلیات این ارزیابی بیان می‌شود. سپس در بخش‌های سوم تا پنجم به ترتیب به «احکام بودجه منطبق با برنامه هفتم»، «احکام بودجه دارای انطباق نسبی با برنامه هفتم» و «احکام بودجه غیرمنطبق با برنامه هفتم» پرداخته می‌شود و در پایان پیشنهادهای گزارش ارائه می‌شود.

۲. کلیات ارزیابی انطباق احکام لایحه بودجه ۱۴۰۴ با احکام برنامه هفتم

این گزارش صرفاً به ارزیابی ارتباط میان تبصره‌ها و احکام لایحه بودجه ۱۴۰۴ با احکام قانون برنامه هفتم پیشرفت می‌پردازد که در جدول تطبیقی فصل سوم «گزارش‌های پشتیبان تنظیم لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور»^۴ توسط

۱. قانون برنامه هفتم پیشرفت مصوب ۱۴۰۲/۲/۱ مجلس شورای اسلامی و تأیید ۱۴۰۲/۴/۲ مجمع تشخیص مصلحت نظام.

۲. لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ کشور (بخش اول)، سازمان برنامه و بودجه، آبان ۱۴۰۲.

۳. قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه مصوب اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۶-۱۴۰۰).

۴. گزارش‌های پشتیبان تنظیم لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور، سازمان برنامه و بودجه کشور، آبان ۱۴۰۲.

سازمان برنامه و بودجه منتشر شده است. تأیید انطباق یا عدم انطباق احکام بودجه‌ای با احکام برنامه هفتم، به معنای تایید یا رد این احکام نیست و نظر کارشناسی در مورد هر یک از تبصره‌ها و احکام لایحه بودجه در گزارش‌هایی منعکس می‌شود که مرتبط با هر تبصره توسط مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی چاپ خواهد شد.

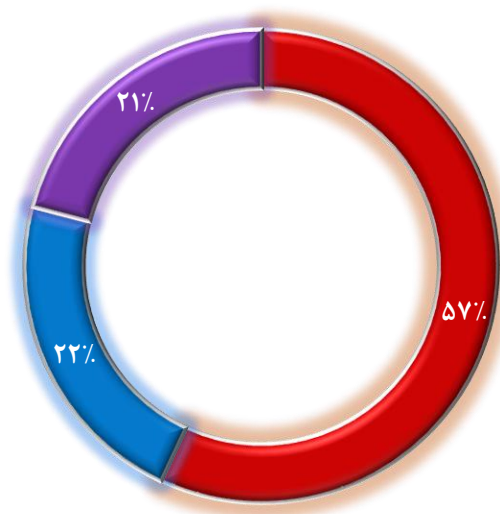
در جدول تطبیقی فصل سوم گزارش سازمان برنامه و بودجه، تبصره‌ها و احکامی از لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور در انطباق با ۸۳ حکم قانون برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت معرفی شده است. البته در این جدول، برای برخی از احکام قانون برنامه هفتم، تبصره‌ها و احکام متعددی از لایحه بودجه بیان شده است و موارد تکراری بین آن‌ها وجود دارد؛ بنابراین به منظور افزایش دقت ارزیابی صحت انطباق موارد ادعا شده توسط سازمان برنامه و بودجه، ناگزیر دو اصل ذیل مد نظر قرار گرفته است:

۱. **حذف موارد تکراری:** با توجه به اینکه در مواردی که دو یا چند حکم برنامه‌ای که با یکدیگر تفاوتی نداشته و مفهومی یکسان دارند و همچنین با احکام یکسانی از لایحه بودجه نیز انطباق داده شده‌اند، قاعداً نتیجه ارزیابی یکسان خواهد بود، لذا برای پرهیز از تکرار، این موارد فقط یک بار لحاظ شده است. برای مثال احکام ماده (۶) قانون برنامه هفتم چند بار با بندهای یکسانی از تبصره (۱۵) لایحه بودجه انطباق داده شده بود ولی نتیجه ارزیابی صحت انطباق ادعا شده یکسان بود. پس برای پرهیز از تکرار تنها یکبار لحاظ شد.

۲. **تفکیک موارد با نتیجه متفاوت:** در مواردی که دو یا چند حکم بودجه‌ای در انطباق با تنها یک حکم برنامه‌ای بیان شده است؛ گاهی انطباق برخی از احکام بودجه‌ای با حکم برنامه مورد تایید قرار می‌گرفت ولی باقی احکام بودجه‌ای با حکم برنامه انطباق نداشتند. به همین دلیل در بررسی چنین مواردی تلاش شد تا در صورتی که به دقت ارزیابی آسیبی وارد نمی‌شد، تبصره‌های مختلف بودجه تفکیک شوند.

برای مثال در جدول فصل سوم گزارش سازمان برنامه و بودجه در رابطه با «توسعه عدالت اقتصادی و بهبود توزیع درآمد» موضوع ماده (۳۱) قانون برنامه هفتم پیشرفت؛ احکامی از تبصره‌های (۸)، (۱۱)، (۱۲) و (۱۳) لایحه بودجه بیان شده است. اما ارزیابی صورت گرفته در مورد میزان انطباق احکام تبصره‌های (۸) و (۱۱) با احکام تبصره‌های (۱۲) و (۱۳) متفاوت بود و در نتیجه تفکیک میان آن‌ها ضروری است.

بنابراین، با لحاظ موارد فوق‌الذکر، تعداد موارد ارزیابی شده از ۸۳ مورد به ۸۶ مورد افزایش یافته است. ارزیابی کارشناسان مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی نشان می‌دهد که در ۴۹ مورد معادل ۵۷ درصد انطباقی میان احکام بودجه‌ای با احکام برنامه‌ای وجود ندارد. در مقابل منطبق با ۱۹ مورد معادل ۲۲ درصد از احکام برنامه، حکم بودجه‌ای وجود دارد. در نهایت برای ۲۳ مورد معادل ۲۸ درصد از احکام بررسی شده نیز وجود انطباق نسبی بین حکم قانون برنامه با حکم لایحه بودجه مشاهده می‌گردد.

■ نسبتاً انطباق دارد ■ انطباق دارد ■ انطباق ندارد

شکل ۱. نمودار ارزیابی انطباق لایحه بودجه ۱۴۰۴ با قانون برنامه هفتم
براساس گزارش پشتیبان سازمان برنامه و بودجه

۳. احکام بودجه منطبق با برنامه هفتم

در جدول فصل سوم گزارش پشتیبان لایحه بودجه سال ۱۴۰۴، منطبق با ۱۹ مورد از احکام قانون برنامه هفتم پیشرفت، حکم بودجه‌ای پیش‌بینی شده است.

برای مثال موضوع بند «ت» ماده (۱۸) قانون برنامه هفتم «ممنوعیت ایجاد و تحمیل هرگونه بار مالی مازاد بر ارقام مندرج در قوانین بودجه سنواتی در دستگاه اجرایی» است. جزء «۱» بند «ج» تبصره (۱۲) لایحه بودجه ۱۴۰۴ نیز «تصویب و اجرای هرگونه مقرر، تصویب‌نامه، بخشنامه، دستورالعمل، همچنین مصوبات هیئت‌های امنای و نظایر آن و اعمال سنوات ارفاقی را بر تأمین اعتبارات مورد نیاز در این قانون» مشروط کرده است. لذا حکم بودجه با حکم برنامه تطابق کامل دارد و اهداف آن را تأمین می‌نماید.

همچنین می‌توان به «متناسب‌سازی حقوق بازنشستگان»؛ موضوع جزء «۱» بند «ر» ماده (۲۸) قانون برنامه هفتم نیز اشاره کرد؛ متناظر با این حکم در بند «خ» تبصره (۱) لایحه بودجه افزایش یک درصدی مالیات بر ارزش افزوده برای تأمین منابع متناسب‌سازی حقوق بازنشستگان لشکری و کشوری و صندوق بازنشستگی فولاد پیش‌بینی شده است. مثال دیگری که قابل ذکر است؛ «هوشمندسازی و تحقق دولت الکترونیک» موضوع ماده (۱۰۷) قانون برنامه هفتم است، جزء «۱» بند «الف» تبصره (۹) لایحه بودجه نیز در خصوص حسن اجرای ارائه خدمات برخط از طرف فراجا است؛ لذا حکم بودجه با حکم برنامه انطباق دارد.

علاوه بر موارد فوق‌الذکر، مهم‌ترین احکام برنامه هفتم پیشرفت که در تبصره‌های لایحه بودجه متناظر با آن‌ها حکمی

با انطباق کامل وجود دارد، عبارت است از:

- «ایجاد نظام یکپارچه و هوشمند مدیریت مالی دولت»؛ موضوع بند «ب» ماده (۱۳) قانون برنامه هفتم، در بند «الف» تبصره (۱۷) لایحه بودجه.

- «ممنوعیت ایجاد هرگونه بدهی یا تعهد توسط دستگاه‌های اجرایی و ضرورت رعایت شاخص پایداری بدهی‌های دولت منوط به تأیید سازمان»؛ موضوع بند «الف» ماده (۲۴) قانون برنامه هفتم، در بند «ح» تبصره (۲) لایحه بودجه.
- «تأدیه بدهی حسابرسی شده دولت به سازمان تأمین اجتماعی»؛ بند «ب» ماده (۲۸) قانون برنامه هفتم، در بند «ع» تبصره (۲) لایحه بودجه.

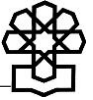
- «تأمین ذخیره شش ماهه دارو و ملزومات پزشکی ضروری وفق فهرست مورد تأیید وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی با اولویت تولید داخلی و واردات رسمی»؛ موضوع بند «الف» ماده (۷۱) قانون برنامه هفتم، در بند «پ» تبصره (۱۶) لایحه بودجه.

- «جذب و بکارگیری نیروی انسانی»؛ موضوع بند «الف» ماده (۱۰۶) قانون برنامه هفتم، در بند «ج» تبصره (۱۲) و بند «الف» تبصره (۱۷) لایحه بودجه.

جزئیات ارزیابی انجام شده درمورد ۱۹ حکم قانون برنامه هفتم پیشرفت که در تبصره‌های لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور حکم یا احکامی منطبق با آن‌ها بیان شده، در جدول شماره یک قابل مشاهده است.

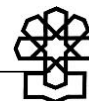
جدول ۱. تبصره‌ها و احکام لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور که با احکام قانون برنامه هفتم پیشرفت انطباق دارد

ردیف	مواد قانونی مرتبط با برنامه هفتم پیشرفت	تبصره	شناسه بودجه	بند	ارزیابی
۱	بند «ب» ماده (۱۳) قانون برنامه هفتم پیشرفت ایجاد نظام یکپارچه و هوشمند مدیریت مالی دولت	۱۷	۷۰۱۳۱	الف	<ul style="list-style-type: none"> در حکم برنامه سازمان برنامه و بودجه مکلف شده تا کلیه اعتبارات دستگاه‌های اجرایی را در قالب اعتبار الکترونیکی تخصیص دهد، در انتهای حکم بر پرداخت به ذی نفع نهایی نیز تاکید شده است؛ در حکم بودجه دستگاه‌های اجرایی مکلف شده‌اند تا کلیه پرداخت‌های مستمر و غیر مستمر نقدی و غیر نقدی به تمامی کارکنان خود را با اختصاص شناسه یکتا پرداخت کارکنان دولت و در قالب پرداخت به ذی نفع نهایی پرداخت نمایند.
۲	جزء «۱» بند «ب» ماده (۱۳) قانون برنامه هفتم پیشرفت اختصاص کلیه اعتبارات (اعم از اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای) از محل منابع عمومی و اختصاصی در قالب اعتبار الکترونیکی به دستگاه اجرایی	۵	۷۰۱۱۲	پ	<ul style="list-style-type: none"> حکم برنامه در خصوص کلیه اعتبارات است ولی در حکم بودجه در خصوص ۴۵ درصد اعتبارات بحث شده است، لیکن با توجه به اینکه حکم برنامه زمان بندی مشخصی را اعلام نکرده است، تطابق وجود دارد.
۳	بند «ت» ماده (۱۸) قانون برنامه هفتم پیشرفت ممنوعیت ایجاد و تحمیل هرگونه بار مالی مازاد بر ارقام مندرج در قوانین بودجه سنواتی در دستگاه اجرایی	۱۲	۷۰۴۱۲	ج	<ul style="list-style-type: none"> جزء «۱» بند «ج» تبصره (۱۲) بودجه مطابق حکم متناظر برنامه و مبنی بر ممنوعیت ایجاد و تحمیل هرگونه بار مالی مازاد بر ارقام مندرج در قوانین بودجه سنواتی توسط دستگاه اجرایی می‌باشد.
۴	بند «الف» ماده (۲۴) قانون برنامه هفتم پیشرفت ممنوعیت ایجاد هرگونه بدهی یا تعهد توسط دستگاه‌های اجرایی و ضرورت رعایت شاخص پایداری بدهی‌های دولت منوط به تأیید سازمان	۲	۷۰۱۲۲	ح	<ul style="list-style-type: none"> مفاد لایحه بودجه با مفاد مربوطه قانون برنامه هفتم انطباق دارد.
۵	ماده (۲۷) قانون برنامه هفتم پیشرفت افزایش سهم مالیات در بودجه عمومی کشور	۱	۷۰۱۱۲	ب	<ul style="list-style-type: none"> مواردی که از بودجه اشاره شده است اگرچه درآمد مالیاتی ایجاد می‌کند ولی ارتباطی با احکام مندرج در برنامه ندارد، البته بندهای «الف»، «س»، «ض» و «و» را می‌توان در راستای برنامه دانست.
		۱	۷۰۱۱۲	پ	
		۱	۷۰۱۱۲	ت	
		۱	۷۰۱۱۲	ح	
		۱	۷۰۱۱۲	خ	

ردیف	مواد قانونی مرتبط با برنامه هفتم پیشرفت	تبصره	شناسه بودجه	بند	ارزیابی
۶	بند «ب» ماده (۲۸) قانون برنامه هفتم پیشرفت تأدیه بدهی حسابرسی شده دولت به سازمان تأمین اجتماعی	۲	۷۰۱۱۲	ع	در مورد تأدیه بدهی سازمان تأمین اجتماعی از طریق فروش اموال برخی صندوق‌های بازنشستگی است.
۷	جزء «۱» بند «ر» ماده (۲۸) قانون برنامه هفتم پیشرفت برقراری عدالت در پرداخت حقوق شاغلان و بازنشستگان و نیز متناسب سازی حقوق بازنشستگان	۱	۷۰۱۱۲	خ	افزایش یک درصدی مالیات بر ارزش افزوده برای متناسب سازی حقوق بازنشستگان لشکری و کشوری و صندوق بازنشستگی فولاد
۸	ماده (۳۱) قانون برنامه هفتم پیشرفت توسعه عدالت اقتصادی و بهبود توزیع درآمد			پ	بند «پ» تبصره (۱۱): حکم بودجه مبنی بر پرداخت حق بیمه مددجویان در مورد صندوق بیمه همگانی حوادث طبیعی از یارانه‌های فعلی می‌باشد که بر اساس حکم برنامه باید حفظ شود؛ لذا انطباق دارد.
				ب	بند «ب» تبصره (۸): حکم بودجه مبنی بر هزینه تحصیل دانشجویان خانواده‌های مددجویان از یارانه‌های فعلی می‌باشد که بر اساس حکم برنامه باید حفظ شود؛ لذا انطباق دارد.
۹	ماده (۳۲) قانون برنامه هفتم پیشرفت تحقق سنجه عملکردی امنیت غذایی و ارتقای تولید محصولات کشاورزی	۱	۷۰۱۱۲	م	اخذ یک درصد واردات محصولات دامی و اختصاص آن به تسهیلات بانکی برای واحدهای تولیدکننده دامپروری با اهداف کمی برنامه انطباق دارد.
۱۰	ماده (۴۰) قانون برنامه هفتم پیشرفت حفظ منابع آبی، تعادل بخشی و مهار افت سطح آب‌های زیرزمینی و جلوگیری از اضافه برداشت از منابع آبی کشور	۷	۷۰۴۲۱	الف	مفاد لایحه بودجه با مفاد مربوطه قانون برنامه هفتم انطباق دارد.
۱۱	ماده (۴۷) قانون برنامه هفتم پیشرفت تحقق اهداف کمی سنجه‌های عملکردی صنعت، معدن و رشد تولید	۳	۷۰۴۳۲	خ	در این جدول اختصاص هشتاد درصد (۸۰٪) از وجوه فروش هر تن اتیلن تولیدی فروش رفته حاصل از خوراک اتان برای تکمیل خط انتقال اتیلن غرب در حکم بودجه برابر با هدف کمی افزایش تولید پایین دستی زنجیره اتیلن در ماده (۴۷) برنامه در نظر گرفته شده است.

ردیف	مواد قانونی مرتبط با برنامه هفتم پیشرفت	تبصره	شناسه بودجه	بند	ارزیابی
۱۲	ماده (۴۹) قانون برنامه هفتم پیشرفت تحقق اهداف کمی سنجه‌های عملکردی توسعه مسکن	۱۰	۷۰۶۲	ب	این حکم تلفیقی از چهار ماده (۵۰)، (۵۲)، (۵۳) و (۵۴) برنامه هفتم است. مفاد لایحه بودجه با مفاد مربوطه قانون برنامه هفتم انطباق دارد.
۱۳	تبصره «۱» بند «ب» ماده (۵۰) قانون برنامه هفتم پیشرفت اضافه شدن حداقل دو دهم درصد (۰.۲٪) مساحت سرزمین به ظرفیت سکونتگاهی کشور	۱۰	۷۰۶۲	ب	مفاد لایحه بودجه با مفاد مربوطه قانون برنامه هفتم انطباق دارد.
۱۴	بند «الف» ماده (۷۱) قانون برنامه هفتم پیشرفت تأمین ذخیره ۶ ماهه دارو و ملزومات پزشکی ضروری وفق فهرست مورد تایید وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی با اولویت تولید داخلی و واردات رسمی	۱۶	۷۰۱۱۲	پ	با توجه به اینکه در بند «پ» تبصره (۱۶) پیش‌بینی امضای قراردادهای مربوطه با شرکت‌های تأمین‌کننده دارو دیده شده است؛ لذا این قسمت در راستای محتوای بند «الف» ماده (۷۱) قانون برنامه هفتم است.
۱۵	بند «ب» ماده (۷۶) قانون برنامه هفتم پیشرفت اختصاص یک درصد (۱٪) از هزینه‌های جاری شرکت‌ها برای هم‌افزایی و ارتقای فعالیت‌ها و تولیدات فرهنگی و سواد رسانه‌ای	۸	۷۰۱۱۲	ث	جزء «۱» و جزء «۲» بند «ث» تبصره (۸) مطابق با بند «ب» ماده (۷۶) است.
۱۶	بند «ث» ماده (۷۸) قانون برنامه هفتم پیشرفت اختصاص بیست و هفت صدم درصد (۰.۲۷٪) از کل نه درصد (۹٪) مالیات بر ارزش افزوده برای ساماندهی امور جوانان و ترویج و تعمیم فعالیت بدنی و همگانی شدن ورزش	۱	۷۰۱۱۲	ه	مفاد لایحه بودجه با مفاد مربوطه قانون برنامه هفتم انطباق دارد.
۱۷	بند «الف» ماده (۱۰۲) قانون برنامه هفتم پیشرفت تقویت بنیه دفاعی	۳	۷۰۴۳۲	الف	مفاد لایحه بودجه با مفاد مربوطه قانون برنامه هفتم انطباق دارد.
۱۸	بند «الف» ماده (۱۰۶) قانون برنامه هفتم پیشرفت جذب و بکارگیری نیروی انسانی	۱۲	۷۰۴۱۲	ج	مفاد لایحه بودجه با مفاد مربوطه قانون برنامه هفتم انطباق دارد.
		۱۷	۷۰۱۳۱	الف	
۱۹	ماده (۱۰۷) قانون برنامه هفتم پیشرفت هوشمندسازی و تحقق دولت الکترونیک	۹	۷۰۳۱	الف-۱	جزء «۱» بند «الف» تبصره (۹) در خصوص حسن اجرای ماده ارائه خدمات برخط از طرف فراجا بوده و در راستای بند «ج» ماده (۱۰۷) است؛ لذا حکم بودجه با حکم برنامه انطباق دارد.

۴. احکام بودجه دارای انطباق نسبی با برنامه هفتم

در جدول فصل سوم گزارش سازمان برنامه و بودجه ۱۸ مورد از احکام برنامه هفتم وجود دارد که احکام بودجه‌ای با آن‌ها انطباق نسبی دارند. یعنی حکم بودجه از جهاتی در راستای تحقق حکم برنامه می‌باشد یا با آن شباهت‌هایی دارد اما به صورت کامل تطابق ندارد و می‌توان میان بن‌مایه آن‌ها تفاوت‌هایی قائل شد. به عبارت دیگر، موضوع مشترک است اما جزئیات و روش‌های اجرایی متفاوت است.

برای مثال «توسعه اشتغال به ویژه اشتغال‌های حاصل از ایجاد کسب‌وکارهای خرد خانگی، کارگاه‌های خرد و کارگاه‌های کوچک با اولویت استقرار در مناطق محروم و روستایی» موضوع ماده (۶) قانون برنامه هفتم است. اینطور ادعا شده است که بندهای «الف»، «پ»، «ت»، «ث» و «ج» تبصره (۱۵) با این حکم برنامه تطابق دارد؛ اما اولاً در حکم بودجه وزارت امور اقتصادی و دارایی متوالی توزیع اعتبارات تبصره (۱۵) معرفی شده در حالی که در ماده (۶) برنامه هفتم، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی مسئول تهیه برنامه اشتغالزایی معرفی شده و وزارت امور اقتصادی و دارایی همکار آن محسوب می‌شود. لذا تغییر دستگاه اصلی اجرای حکم برنامه عامل ایجاد تفاوت میان این دو حکم است. ثانیاً در بند «ت» ماده (۶) قانون برنامه هفتم مسئله توانمندسازی زنان و اشتغالزایی مناطق روستایی و عشایر برعهده وزارت جهاد کشاورزی و از طریق تسهیلات بانکی پیش‌بینی شده است و پرداخت مانده و تسهیلات اشتغالزایی و استفاده از منابع صندوق توسعه ملی به حساب عاملان قانون حمایت از توسعه و ایجاد اشتغال پایدار در مناطق روستایی و عشایری در قانون برنامه جایگاهی ندارد و این موضوع نیز تفاوت دوم این دو حکم است.

همچنین در گزارش سازمان برنامه و بودجه، احکام بندهای «ب» و «ش» تبصره (۲) لایحه بودجه متناظر با بند «ت» ماده (۲۴) قانون برنامه هفتم مبنی بر «پرداخت و تبدیل بدهی معوق به پیمانکاران طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی و استانی به اوراق بهادار» بیان شده است. اما موضوع بند «ب» تبصره (۲) لایحه بودجه انتشار اوراق درون سالی است و ارتباطی با اوراق بهادارسازی بدهی‌های معوق ندارد. همچنین حکم بند «ش» تبصره (۲) لایحه بودجه نیز در مورد تادیه بدهی طلبکاران دولت با اموال و طرح‌های تملک سرمایه‌ای است و از این لحاظ به پیمانکاران طلبکار نیز می‌تواند مربوط باشد؛ لذا با حکم برنامه مبنی بر تبدیل طلب به اوراق با رضایت پیمانکار و تا پایان سال اول برنامه مشابهت موضوعی دارد. بنابراین تطابق احکام بودجه با حکم بند «ت» ماده (۲۴) قانون برنامه هفتم نسبی است. مثال قابل طرح دیگری نیز در این مورد وجود دارد؛ «اصلاح تعرفه مشترکان آب خانوارها توسط وزارت نیرو» موضوع بند «الف» ماده (۳۹) قانون برنامه هفتم است و بند «ث» تبصره (۷) لایحه بودجه متناظر با آن در نظر گرفته شده است؛ اولاً اصلاح تعرفه مشترکان آب خانوارها موضوع بند «ت» تبصره (۷) بودجه است و ارتباطی با بند «ث» تبصره مزبور ندارد. ثانیاً در بند «ت» تبصره (۷) برای مشترکین غیرخانگی نیز نرخ آب‌بها تعیین شده است؛ در حالی که در جزء «۱» بند «الف» ماده (۳۹) برنامه هفتم مقرر شده است که «حق انشعاب و آب‌بهای مصارف تجاری و اداری حسب مورد مطابق آیین‌نامه اجرائی که به تصویب هیأت وزیران می‌رسد، محاسبه می‌گردد.» لذا موضوع این احکام یکسان بوده اما جزئیات آن‌ها متفاوت است.

مهم‌ترین احکام برنامه هفتم که در تبصره‌های لایحه بودجه متناظر با آن‌ها حکمی با انطباق نسبی وجود دارد، عبارت است از:

- «پرداخت بدهی‌های حسابرسی شده قانونی دولت به شهرداری‌ها، نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران و سازمان تأمین اجتماعی و قرارگاه سازندگی خاتم الانبیاء»؛ موضوع بند «ث» ماده (۲۴) قانون برنامه هفتم، در بندهای «ش» و «ص» تبصره (۲) لایحه بودجه.

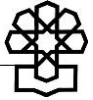
- «تبدیل ایران به مرکز مبادلات (هاب) انرژی منطقه»؛ موضوع بند «ت» ماده (۴۴) قانون برنامه هفتم، در بند بند «پ» تبصره (۳) لایحه بودجه.

- «تدوین اقدامات اجرایی مناسب در راستای مدیریت خطر حوادث و بلایا»؛ موضوع بند «ح» ماده (۷۰) قانون برنامه هفتم، در بند «الف» تبصره (۱۱) لایحه بودجه.

- «ارائه خدمات به صورت برخط و امن»؛ موضوع بند «ج» ماده (۱۰۷) قانون برنامه هفتم، در بند «ش» تبصره (۱) لایحه بودجه.

- «طراحی و استقرار نظام نوین درآمد هزینه استان‌ها با هدف افزایش پایدار درآمدهای استانی و بهبود تعادل‌های استانی در چهارچوب سازوکارهای انگیزشی کارا و اثربخش»؛ موضوع بند «پ» ماده (۱۷) قانون برنامه هفتم، در بند «ک» تبصره (۱) لایحه بودجه.

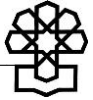
جزئیات ارزیابی انجام شده درمورد ۱۸ حکم قانون برنامه هفتم پیشرفت که در تبصره‌های لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور حکم یا احکامی انطباق نسبی با آن‌ها دارد: در جدول شماره دو قابل مشاهده است.

جدول ۲. تبصره‌ها و احکام لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور که با احکام قانون برنامه هفتم پیشرفت انطباق نسبی دارد

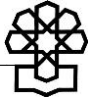
ردیف	مواد قانونی مرتبط با برنامه هفتم پیشرفت	تبصره	شناسه بودجه	بند	ارزیابی
۱	ماده (۲) قانون برنامه هفتم پیشرفت تحقق اهداف کمی سنجه‌های عملکردی رشد اقتصادی	۱	۷۰۱۱۲	و	<ul style="list-style-type: none"> در حکم برنامه بحثی در مورد مالیات وجود ندارد؛ به نظر می‌رسد دولت کاهش نرخ مؤثر مالیات را منتج به افزایش نرخ رشد اقتصادی در نظر گرفته است. لازم به ذکر است این حکم در بودجه‌های سال‌های قبل نیز وجود داشت و در لایحه ۱۴۰۴ محدودتر (اختصاص به شرکتهای پذیرش شده در بورس و فرابورس) شده است.
۲	ماده (۶) قانون برنامه هفتم پیشرفت انجام اقدامات لازم به منظور توسعه اشتغال به ویژه اشتغال‌های حاصل از ایجاد کسب‌وکارهای خرد خانگی تا دو نفر شاغل)، کارگاه‌های خرد تا هفت نفر شاغل و کارگاه‌های کوچک تا بیست نفر شاغل با اولویت استقرار در مناطق محروم و روستایی	۱۵	۷۰۴۱۲	الف	<ul style="list-style-type: none"> حکم بودجه را به سختی بتوان در راستای مواد (۶) و (۷۹) قانون برنامه هفتم دانست؛ زیرا در حکم بودجه وزارت امور اقتصادی و دارایی متوالی توزیع اعتبارات تبصره (۱۵) معرفی شده (البته باید به تصوب شورای عالی اشتغال برسد) اما در ماده (۶) وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی مسئول تهیه برنامه اشتغالزایی بوده و وزارت امور اقتصادی و دارایی همکار آن محسوب می‌شود. این مسئله در مورد بند «ث» به شدت بیشتری وجود دارد؛ زیرا در بند «ت» ماده (۶) قانون برنامه هفتم مسئله توانمندسازی زنان و اشتغالزایی مناطق روستایی و عشایر برعهده وزارت جهاد کشاورزی و از طریق تسهیلات بانکی می‌باشد. پرداخت مانده و تسهیلات اشتغالزایی و استفاده از منابع صندوق توسعه ملی به حساب عاملان قانون حمایت از توسعه و ایجاد اشتغال پایدار در مناطق روستایی و عشایری در قانون برنامه جایگاهی ندارد. در حکم بند «ت» بودجه تغییر دستگاه اصلی اجرای حکم برنامه از وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی به وزارت امور اقتصادی و دارایی رخ داده است. بند «ت» تبصره (۱۵) بودجه به دلیل اصلاح قوانین دائمی مغایر با بند «الف» ماده (۱۳) برنامه هفتم است.
		۱۵	۷۰۴۱۲	پ	
		۱۵	۷۰۴۱۲	ت	
		۱۵	۷۰۴۱۲	ث	
		۱۵	۷۰۴۱۲	ج	

ردیف	مواد قانونی مرتبط با برنامه هفتم پیشرفت	تبصره	شناسه بودجه	بند	ارزیابی
۳	بند «الف» ماده (۸) قانون برنامه هفتم پیشرفت اصلاح ساختار مالی نظام بانکی و حل و فصل ناترازی بانکها	۱	۷۰۱۱۲	ط	<ul style="list-style-type: none"> ▪ حکم برنامه در مورد اصلاح ساختار مالی نظام بانکی و بهبود کفایت سرمایه بانک‌هاست و حکم بند «ط» تبصره (۱) بودجه در مورد مالیات از سود خالص سالانه بانک مرکزی می‌باشد که بی ارتباط با برنامه است. ▪ بر اساس بند «ظ» تبصره «۲» بیست درصد (۲۰٪) سود خالص سالانه بانک مرکزی به افزایش سرمایه بانک‌های دولتی اختصاص می‌یابد. بند «ط» تبصره (۲) نیز به افزایش سرمایه بانک‌های دولتی از محل وجوه اداره شده، تسهیلات پرداختی حساب ذخیره ارزی و سایر مطالبات دولت در اختیار بانک مرکزی اختصاص دارد. ▪ لازم به ذکر است برای اجرای حکم قانون برنامه حداقل باید ۲۰۰ همت منابع در نظر گرفته می‌شود، که این اقدام صورت نگرفته است.
		۲	۷۰۱۱۲	ط	
		۲	۷۰۱۱۲	ظ	
۴	بند «پ» ماده (۱۷) قانون برنامه هفتم پیشرفت طراحی و استقرار نظام نوین درآمد هزینه استان‌ها با هدف افزایش پایدار درآمدهای استانی و بهبود تعادل‌های استانی در چهارچوب سازوکارهای انگیزشی کارا و اثربخش	۱	۷۰۱۱۲	ک	<ul style="list-style-type: none"> ▪ حکم برنامه در مورد طراحی و استقرار نظام نوین درآمد- هزینه استان‌ها و بازگشت نظام مند درآمدهای مازاد وصولی به استان‌ها می‌باشد اما حکم بودجه در مورد نحوه توزیع مازاد درآمدهای مالیاتی در صورت وجود مازاد که یکی از موارد آن به استان‌ها نیز تعلق می‌گیرد؛ لذا انطباق نسبی وجود دارد.
۵	بند «ت» ماده (۲۴) قانون برنامه هفتم پیشرفت پرداخت و تبدیل بدهی معوق به پیمانکاران طرح‌های تملک‌داری‌های سرمایه‌ای ملی و استانی به اوراق بهادار	۲	۷۰۱۱۲	ب	<ul style="list-style-type: none"> ▪ بند «ب» تبصره (۲): بحث انتشار اوراق درون سالی است و ارتباطی با اوراق بهادارسازی بدهی‌های معوق ندارد.
		۲	۷۰۱۱۲	ش	<ul style="list-style-type: none"> ▪ بند «ش» تبصره (۲): این حکم بودجه در مورد تادیه بدهی طلبکاران دولت با اموال و طرح‌های تملک سرمایه‌ای است و از این لحاظ به پیمانکاران طلبکار نیز می‌تواند مربوط باشد؛ لذا با حکم برنامه مبنی بر تبدیل طلب به اوراق با رضایت پیمانکار و تا پایان سال اول برنامه مشابهت موضوعی دارد.

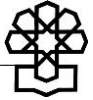
ردیف	مواد قانونی مرتبط با برنامه هفتم پیشرفت	تبصره	شناسه بودجه	بند	ارزیابی
۶	بند «ث» ماده (۲۴) قانون برنامه هفتم پیشرفت پرداخت بدهی‌های حسابرسی شده قانونی دولت به شهرداری‌ها، نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران و سازمان تأمین اجتماعی و قرارگاه سازندگی خاتم الانبیاء	۲	۷۰۱۱۲	ش	<p>▪ بند «ش» تبصره (۲): حکم بودجه در مورد همه طلبکاران از جمله نهادهای مذکور در حکم برنامه می‌باشد. البته که در مصادیقی که ذکر کرده است شهرداری‌ها، نیروهای مسلح و قرارگاه سازندگی را ذکر نکرده است؛ لذا انطباق نسبی دارد.</p> <p>▪ بند «ص» تبصره (۲): حکم بودجه در مورد انتشار اوراق ضمان به ذی‌نفعی بانکها برای تضمین بدهی‌های جدید است و با حکم برنامه در خصوص بدهی‌های حسابرسی شده شهرداری‌ها و... انطباق ندارد.</p>
		۲	۷۰۱۱۲	ص	
۷	ماده (۲۶) قانون برنامه هفتم پیشرفت تحقق اهداف کمی سنجه‌های عملکردی اصلاح نظام مالیاتی	۱	۷۰۱۱۲	ب	<p>▪ اخذ مالیات از مراکز درمانی دولتی (انطباق دارد)</p> <p>▪ از طریق تسهیل در اخذ مالیات ممکن است موجب تحقق هدف برنامه شود. (نسبتاً انطباق دارد)</p> <p>▪ افزایش یک درصدی مالیات خودروهای گران‌قیمت (انطباق دارد)</p> <p>▪ افزایش زمین‌های فاقد اعیانی دارای کاربری مسکونی، اداری و تجاری (انطباق دارد)</p> <p>▪ افزایش یک درصدی مالیات بر ارزش افزوده برای متناسب‌سازی حقوق بازنشستگان (انطباق دارد)</p> <p>▪ برای رسیدن به نسبت ۱۰ درصدی مالیات به تولید ناخالص داخلی لازم است درآمد مالیاتی به جای ۱۷۰۰ همت ۱۹۶۱ همت دیده شود. (نسبتاً انطباق دارد)</p>
		۱	۷۰۱۱۲	پ	
		۱	۷۰۱۱۲	ت	
		۱	۷۰۱۱۲	ح	
		۱	۷۰۱۱۲	خ	
۸	بند «پ» ماده (۲۷) قانون برنامه هفتم پیشرفت کاهش تخفیفات، اعتبار مالیاتی، نرخ صفر، معافیت یا بخشودگی و ترجیحات مالیاتی و گمرکی	۱	۷۰۱۱۲	الف	<p>بررسی موضوعی ارتباط بندهای مختلف تبصره (۱) بودجه با بند «پ» ماده (۲۷) برنامه به شرح ذیل می‌باشد:</p>
		۱	۷۰۱۱۲	ت	
		۱	۷۰۱۱۲	ح	
		۱	۷۰۱۱۲	ژ	

ردیف	مواد قانونی مرتبط با برنامه هفتم پیشرفت	تبصره	شناسه بودجه	بند	ارزیابی
		۱	۷۰۱۱۲	س	<ul style="list-style-type: none"> حکم بودجه تعیین سقف برای معافیت‌ها و نرخ صفر است که مصداق حکم برنامه می‌باشد. (انطباق دارد)
		۱	۷۰۱۱۲	ض	
		۱	۷۰۴۱۱	ع	<ul style="list-style-type: none"> افزایش یک درصدی مالیات خودروهای گران‌قیمت (همان اهداف کمی ماده (۲۶) برنامه) که جزو مصادیق این بند نیست. (انطباق ندارد)
		۱	۷۰۱۱۲	غ	<ul style="list-style-type: none"> افزایش زمین‌های فاقد اعیانی دارای کاربری مسکونی، اداری و تجاری بوده و نه کاهش معافیت‌ها (انطباق ندارد)
					<ul style="list-style-type: none"> تعیین سقف استرداد مالیات و عوارض در مالیات بر ارزش‌فزوده (انطباق دارد) محدود کردن مالیات با نرخ صفر (انطباق دارد) افزایش شمول مالیات (انطباق دارد) تعیین نرخ ارز مبنای محاسبه حقوق ورودی معادل نرخ ارز مرکز مبادله طلا و ارز (انطباق ندارد) کاهش معافیت مالیات بر ارزش‌فزوده (انطباق دارد) افزایش حقوق ورودی گوشی‌های گران‌قیمت (انطباق ندارد) بندهای «الف»، «س» و «غ» تبصره (۱) بودجه به دلیل اصلاح قوانین دائمی مغایر با بند «الف» ماده (۱۳) برنامه هفتم است.
۹	ماده (۳۳) قانون برنامه هفتم پیشرفت افزایش ضریب خودکفایی و بهره‌برداری بهینه و یکپارچه از منابع و عوامل تولید به ویژه منابع آب و خاک و نیز بهبود معیشت کشاورزان روستاییان و عشایر	۷	۷۰۴۲۱	الف	<ul style="list-style-type: none"> براساس احکام برنامه هفتم پیشرفت تکالیفی برای افزایش بهره‌وری، اجرای شبکه‌های نوین آبیاری، احیا، مرمت و لایروبی قنوت و برخی موارد دیگر در نظر گرفته شده است. اما در برنامه هفتم حکمی درخصوص کمک بلاعوض دولت برای اجرای این طرح‌ها ذکر نشده است درحالی‌که حکم بودجه در راستای کمک بلاعوض است.
۱۰	جزء «۳» بند «ح» ماده (۳۳) قانون برنامه هفتم پیشرفت	۱۱	۷۰۱۳۳	ب	<ul style="list-style-type: none"> حکم برنامه مبنی بر تکلیف صندوق بیمه کشاورزی به بیمه محصولات اساسی در برابر سوانح طبیعی است و گفته شده پرداخت حق‌بیمه سهم کشاورز از محل مطالبات کشاورز و از محل اعتبار ردیف خرید

ردیف	مواد قانونی مرتبط با برنامه هفتم پیشرفت	تبصره	شناسه بودجه	بند	ارزیابی
	بیمه اجباری محصولات اساسی (گندم، جو، برنج، حبوبات، گوشت قرمز و سفید، شکر، ذرت و دانه‌های روغنی) را در مقابل خسارت‌های ناشی از سوانح طبیعی و حوادث				تضمینی است ولی حکم بودجه مبنی بر اختصاص شصت هزار میلیارد ریال جهت پرداخت سهم دولت به صندوق بیمه محصولات کشاورزی است. لذا در صورتی که حکم بودجه به جهت تأمین سهم دولت باشد تطابق نسبی وجود دارد.
۱۱	بند «الف» ماده (۳۹) قانون برنامه هفتم پیشرفت اصلاح تعرفه مشترکان آب خانوارها توسط وزارت نیرو	۷	۷۰۵۶	ث	<ul style="list-style-type: none"> ▪ اصلاح تعرفه مشترکان آب خانوارها موضوع بند «ت» تبصره (۷) بودجه است و ارتباطی با بند «ث» تبصره مزبور ندارد. ▪ در بند «ت» تبصره (۷) برای مشترکین غیرخانگی نیز نرخ آب‌بها تعیین شده است؛ درحالی که در جزء «۱» بند «الف» ماده (۳۹) برنامه هفتم مقرر شده است که «حق انشعاب و آب‌بهای مصارف تجاری و اداری حسب مورد مطابق آیین‌نامه اجرائی که به تصویب هیأت وزیران می‌رسد، محاسبه می‌گردد.»
۱۲	بند «پ» ماده (۴۴) قانون برنامه هفتم پیشرفت تولید حداکثری و در راستای توسعه سیاست (دیپلماسی) انرژی و حضور در بازارهای بین‌المللی و مقاوم سازی اقتصاد	۳	۷۰۴۳۲	ت	<ul style="list-style-type: none"> ▪ بند پ ماده ۴۴ قانون برنامه در خصوص سرمایه‌گذاری در ذخیره‌سازی گاز طبیعی و سامانه جامع مدیریت هوشمند انرژی است که تقریباً در لایحه بودجه به هیچ‌کدام توجه شایسته‌ای نشده است. بند «ت» تبصره (۳) در خصوص واردات فرآورده و بی‌ربط است و صرفاً در انتهای بند «ذ» به توسعه زیرساخت ذخیره‌سازی اشاره شده است.
		۳	۷۰۴۳۲	ذ	
۱۳	بند «ت» ماده (۴۴) قانون برنامه هفتم پیشرفت تبدیل ایران به مرکز مبادلات (هاب) انرژی منطقه	۳	۷۰۴۳۲	پ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ حکم بودجه در مورد منابع حساب سرمایه‌گذاری نفت و گاز است و حکم برنامه در مورد ستاد راهبری تجارت منطقه‌ای انرژی است. ▪ با توجه به اینکه بر اساس جزء «۳» بند «ب» ماده (۱۴) قانون برنامه هفتم، یکی از موارد استفاده از حساب سرمایه‌گذاری نفت و گاز کشور، مشارکت در طرح‌های مصوب ستاد راهبری تجارت منطقه‌ای انرژی می‌باشد؛ حکم بودجه در راستای حکم برنامه محسوب می‌شود. ▪ البته با توجه به اینکه حکم بودجه برای حساب مذکور منابعی غیر از آنچه در بند «ب» ماده (۱۴) برنامه هفتم بیان شده، در نظر گرفته است؛ بنابراین می‌بایست این انطباق را نسبی و غیر کامل در نظر گرفت.

ردیف	مواد قانونی مرتبط با برنامه هفتم پیشرفت	تبصره	شناسه بودجه	بند	ارزیابی
۱۴	ماده (۴۶) قانون برنامه هفتم پیشرفت مدیریت و کاهش شدت انرژی	۳	۷۰۴۳۲	ر	<ul style="list-style-type: none"> ▪ موضوع بند «ر» تبصره (۳) بودجه همچون جزء «۲» بند «ب» ماده (۴۶) برنامه «سه‌میه نفت‌گاز» است. ▪ البته در حکم بودجه «ارائه سهمیه سوخت نفت‌گاز ناوگان حمل‌ونقل درون‌شهری و برون‌شهری به صورت اعتبار ریالی» پیش‌بینی شده است و کارگروه تهیه و ابلاغ دستورالعمل اجرایی این بند نیز با عضویت وزارت نفت، سازمان و بانک مرکزی تشکیل می‌شود. ▪ درحالی که در حکم برنامه تصریح شده است که آیین‌نامه اجرائی اصلاح نرخ نفت‌گاز به صورت افزایشی- پلکانی و نحوه تخصیص اعتبار آن متناسب با برنامه‌های الکترونیکی توسط وزارت نفت با همکاری وزارتخانه‌های راه و شهرسازی و کشور حداکثر ظرف شش‌ماه تهیه شده و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد. ▪ لذا نسبت کارگروه حکم بودجه با آیین‌نامه حکم برنامه نامشخص است.
۱۵	ماده (۶۸) قانون برنامه هفتم پیشرفت اهداف کمی سنجه‌های عملکردی در راستای ارتقای نظام سلامت	۱۶	۷۰۱۱۲	ت	<ul style="list-style-type: none"> ▪ حکم بودجه درخصوص عوارض کالاهای آسیب‌رسان است ولی درجدول اهداف کمی فصل سلامت برنامه هفتم این موضوع به صورت صریح اشاره نشده است.
۱۶	بند «ح» ماده (۷۰) قانون برنامه هفتم پیشرفت تدوین اقدامات اجرایی مناسب در راستای مدیریت خطر حوادث و بلایا	۱۱	۷۰۱۳۳	الف	<ul style="list-style-type: none"> ▪ با توجه به اینکه بند «الف» تبصره (۱۱) در لایحه اختصاص اعتباراتی به جمعیت هلال احمر و سازمان فوریت‌های پزشکی پیش‌بینی شده است، لذا از این منظر با بند «ح» ماده (۷۰) انطباق دارد. ▪ البته مواردی دیگر در خصوص ایمن‌سازی لرزه‌ای، مقابله با آتش‌سوزی و ... که در حکم برنامه آمده است در لایحه دیده نشده است.
۱۷	ماده (۷۱) قانون برنامه هفتم پیشرفت انجام اقدامات لازم به منظور اطمینان از تأمین پایدار ذخایر راهبردی با کیفیت دارو، پیش‌بینی و پیشگیری از کمبود دارو و کاهش سهم واردات فوریتی از تأمین نیاز کشور	۲	۷۰۴۱۱	خ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ با توجه به اینکه بند «خ» تبصره (۲) مرتبط با اختصاص ۱۱ میلیارد یورو ارز جهت واردات کالاهای اساسی از جمله دارو است در صورت رعایت قیود مطرح شده در بند «الف» ماده (۷۱) قانون برنامه هفتم مبنی بر اینکه تأمین دارو چه به طریق واردات چه از طریق تولید داخلی
		۲	۷۰۴۱۱	غ	
		۱۶	۷۰۱۱۲	ب	

ردیف	مواد قانونی مرتبط با برنامه هفتم پیشرفت	تبصره	شناسه بودجه	بند	ارزیابی
					<p>بایستی برای ذخیره شش ماهه کشور کافی باشد، با متن قانون برنامه مطابقت دارد.</p> <p>▪ بند «غ» تبصره (۲) در ارتباط اختصاص مبالغ حاصل از خرید و فروش دارو، لوازم و تجهیزات و ملزومات پزشکی جهت بازپرداخت هزینه‌های تأمین و تدارک دارو، لوازم و تجهیزات و ملزومات پزشکی به داروخانه‌ها و شرکت‌های پخش تأمین کننده است و نسبت به مفاد مطروحه در ماده (۷۱) قانون برنامه بی‌ارتباط است.</p> <p>▪ بند «ب» تبصره (۱۶) نیز در ارتباط با پیش‌بینی پرداخت اعتبارات مربوط به دارو و سایر اقلام سلامت‌محور از سازمان بیمه‌گر به ذی‌نفع نهایی است در حالی که بند «ب» ماده (۷۱) تأکید اصلی بر «ایجاد سازوکار پرداخت سهم یارانه دولت از طریق تسویه الکترونیکی و اعتباری مطالبات در زنجیره تأمین دارو، تجهیزات و ملزومات پزشکی حسب مورد در وجه داروخانه‌ها، بیمارستان‌ها، شرکت‌های پخش و تأمین کننده دارو» که در لایحه بودجه و بند مزبور پیش‌بینی نشده است.</p>
۱۸	بند «ج» ماده (۱۰۷) قانون برنامه هفتم پیشرفت ارائه خدمات به صورت برخط و امن	۱	۷۰۱۱۲	ش	<p>▪ هدف بند «ج» ماده (۱۰۷) در خصوص برخط و امن نمودن خدمات و ارائه خدمات از طریق «پنجره ملی خدمات دولت هوشمند» است در حالی که بند «ش» تبصره (۱) در خصوص اعمال وجه التزام ناشی از عدم پرداخت به موقع عوارض و نیز الکترونیکی کردن آزادراه‌های کشور است. در نتیجه حکم لایحه ارتباطی با مفاده مطرح شده در قانون برنامه ندارد اما در راستای تحقق اهداف آن است.</p>

۵. احکام بودجه غیر منطبق با برنامه هفتم

در جدول فصل سوم گزارش پشتیبان لایحه بودجه سال ۱۴۰۴، احکام بودجه‌ای انطباق داده شده به ۴۹ حکم قانون برنامه هفتم پیشرفت، هیچ انطباق معناداری با آن‌ها ندارند.

به عنوان مثال، در جدول فصل سوم گزارش پشتیبان لایحه بودجه ۱۴۰۴، بیان شده است که بند «ع» تبصره (۲) لایحه بودجه بر اساس جزء «۱» بند «پ» ماده (۵) برنامه هفتم نگارش شده است. نکته قابل ذکر آنکه، هرچند جزء «۱» بند «پ» ماده (۵) ذیل زیرفصل «مردمی‌سازی اقتصاد» به استفاده از روش رد دیون برای انتقال مالکیت دولتی تاکید دارد، اما آن را مشروط به مزایده عمومی و تهاتر ثمن معامله کرده است که این شرط به هیچ وجه در حکم بودجه وجود ندارد.

از دیگر مواردی که نسبت میان حکم برنامه با حکم لایحه بودجه به صورت صوری انجام پذیرفته و ارتباط معناداری برقرار نشده است؛ می‌توان به این موضوع اشاره داشت که مطابق گزارش پشتیبان لایحه بودجه ۱۴۰۴، بندهای «ب» و «پ» تبصره (۳) بر اساس بند «ب» ماده (۱۴) قانون برنامه هفتم پیشرفت نگارش شده است؛ در حالی که بر اساس حکم برنامه باید ۶۰ درصد از عواید حاصل از صادرات و فروش داخلی کلیه محصولات فرعی گازی از جمله اتان، پروپان، بوتان، پنتان و گوگرد و مایعات گازی صرفاً به حساب «سرمایه‌گذاری نفت و گاز کشور» که از ابتدای برنامه به نام وزارت نفت نزد خزانه‌داری کل کشور افتتاح می‌شود، واریز شود. اما در بند «پ» تبصره (۳) آمده که منابع حساب مذکور صرفاً از محل افزایش تولید صیانتی نفت خام (به بیش از سه میلیون و هفتصد و پنجاه هزار بشکه روزانه که منجر به صادرات نفت شود) و همچنین افزایش خالص صادرات گاز طبیعی (به میزان بیش از شانزده میلیارد متر مکعب در سال) معادل (۵) واحد درصد از مازاد صادراتی نقدی مذکور تأمین شود. همچنین در بند «ب» تبصره (۳) بودجه نیز موضوع واریز کلیه درآمدهای حاصل از فروش نفت و فرآورده‌های نفتی و گاز بوده و نامی از حساب سرمایه‌گذاری نفت و گاز کشور نیامده است.

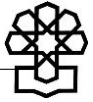
همچنین برای مثال بیان شده که بند «الف» و «ب» تبصره (۳) لایحه بودجه بر اساس ماده (۱۵) قانون برنامه هفتم پیشرفت نگارش شده است که مفاد بندهای «الف» و «ب» ماده (۱۵) قانون برنامه هفتم، ذیل زیرفصل «مولدسازی» در «فصل ۳- اصلاح ساختار بودجه» در ارتباط با موضوعاتی چون بهره‌برداری و توسعه میادین، مشارکت شرکت‌های غیردولتی در استخراج از میادین نفت و گاز خصوصاً میادین مشترک و جمع‌آوری گازهای مشعل و ... است؛ در حالی که مفاد بندهای «الف» و «ب» تبصره (۳) به تسهیم منابع حاصل از صادرات نفت خام، میعانات گازی و گاز، مشخص نمودن سهم شرکت نفت و صندوق توسعه ملی و نیروهای مسلح، تعیین حساب‌های مربوطه جهت واریز منابع و ... مرتبط است. بنابراین ارتباط معناداری بین مفاد مربوطه لایحه بودجه با مفاد مرتبط از قانون برنامه هفتم دیده نمی‌شود. علاوه بر موارد فوق‌الذکر، از دیگر احکام لایحه بودجه ۱۴۰۴ که علی‌رغم برقراری یک ارتباط صوری، انطباق معناداری با احکام قانون برنامه هفتم پیشرفت ندارند، عبارت‌اند از:

- «تحقق اهداف کمی سنج‌های عملکردی نظام تأمین اجتماعی، سیاست‌های حمایتی و توزیع عادلانه درآمد»؛ موضوع ماده (۳۰) قانون برنامه هفتم، در بند «ش» تبصره (۲) لایحه بودجه.
- «مدیریت و کاهش شدت انرژی»؛ موضوع ماده (۴۶) قانون برنامه هفتم، در بند «ر» تبصره (۳) لایحه بودجه.
- «اجرای طرح‌های عظیم اقتصادی ملی، پیشران، روزآمد و مبتنی بر آینده‌نگری و تکمیل زنجیره ارزش و جهش اقتصادی»؛ موضوع ماده (۴۸) قانون برنامه هفتم، در بند «ج» تبصره (۵) لایحه بودجه.
- «واردات ماشین‌آلات با فناوری روز دنیا جهت جایگزینی با ماشین‌آلات فرسوده»؛ موضوع جزء «۲» بند «د» ماده (۴۸) قانون برنامه هفتم، در بند «ر» تبصره (۱) لایحه بودجه.
- «جلوگیری از تخریب جاده‌های کشور ناشی از اضافه گنجایش (تناژ) حمل تولیدات معدنی»؛ موضوع بند «ب» ماده (۵۹) قانون برنامه هفتم، در بند «و» تبصره (۱) لایحه بودجه.
- جزئیات ارزیابی انجام شده در مورد ۴۹ حکم قانون برنامه هفتم پیشرفت که در تبصره‌های لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور حکم یا احکامی منطبق با آنها بیان نشده است: در جدول شماره سه قابل مشاهده است.

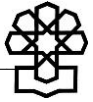
جدول ۳. تبصره‌ها و احکام لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور که با احکام قانون برنامه هفتم پیشرفت انطباق ندارد

ردیف	مواد قانونی مرتبط با برنامه هفتم پیشرفت (شرح‌ها مربوط به سند پشتیبان تنظیم لایحه است)	تبصره	شناسه بودجه	بند	ارزیابی
۱	بند «الف» ماده (۳) قانون برنامه هفتم پیشرفت تأمین مالی رشد اقتصادی و طرح‌های دولتی و غیردولتی	۲	۷۰۱۱۲	الف	<p>▪ بند «الف» تا بند «ث» در مورد تأمین مالی از طریق اوراق مالی است و بندهای «ج» و «چ» در مورد تأمین مالی از طریق سرمایه‌گذاری خارجی است. بندهای «ذ»، «ر» و «ز» در مورد ایجاد بسترهای نهادی برای تأمین مالی از طریق انتشار اوراق مالی می‌باشد. مشابه این احکام هر ساله در قوانین بودجه سنواتی می‌آمده است و ارتباطی با برنامه هفتم ندارد، ضمن اینکه بیش از آنکه به دنبال تأمین مالی رشد اقتصادی باشد بیشتر صرف هزینه‌های جاری می‌شود.</p> <p>▪ حکم برنامه در واقع نقش جدول منابع و مصارف در برنامه‌های پیش‌را ایفا می‌کند و البته با توجه به اینکه در این بند هیچ سقفی برای منابع مورد نیاز برای برنامه و روش‌های تأمین مالی آن به تفکیک بازار سرمایه، منابع بانکی، سرمایه‌گذاری و تأمین مالی خارجی، بیمه، مولد سازی و فروش اموال و دارایی‌ها، منابع صندوق توسعه ملی و سایر منابع تعیین نشده است؛ در عمل دست دولت در بودجه به صورت کامل باز است.</p> <p>▪ قابل ذکر است آیین‌نامه مربوط به بند «الف» ماده (۳) نیز هنوز تدوین نشده است. بند «ب» ماده (۱۱۸) برنامه تلاش داشته است که فقدان جدول منابع و مصارف را با مکلف ساختن دولت به ارائه برنامه تأمین مالی پنج‌ساله به تفکیک سال‌های برنامه به مجلس ظرف شش ماه پس از لازم‌الاجرا شدن قانون جبران کند. اما این فقدان همچنان باقی است.</p>
		۲	۷۰۱۱۲	ب	
		۲	۷۰۱۱۲	پ	
		۲	۷۰۱۱۲	ت	
		۲	۷۰۱۱۲	ث	
		۲	۷۰۱۱۳	ج	
		۲	۷۰۱۱۳	چ	
		۲	۷۰۱۱۲	ذ	
		۲	۷۰۱۱۲	ر	
				۲	

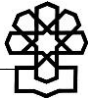
ردیف	مواد قانونی مرتبط با برنامه هفتم پیشرفت (شرح‌ها مربوط به سند پشتیبان تنظیم لایحه است)	تبصره	شناسه بودجه	بند	ارزیابی
۲	بند «ب» ماده (۴) قانون برنامه هفتم پیشرفت ایجاد بسترهای لازم برای توسعه و حمایت از شرکت‌های خصوصی تعاونی و شرکت‌های وابسته به مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی	۱	۷۰۱۱۲	و	<ul style="list-style-type: none"> ▪ حکم برنامه درمورد شرکت‌های واسطه صادراتی می‌باشد اما حکم بودجه شامل شرکت‌هایی است که در سال ۱۴۰۳ در حوزه فعالیت‌های تولیدی در بازار بورس و فرابورس پذیرفته شده باشند. ▪ بنابراین هم حکم بودجه ناظر به گذشته است و ارتباطی با برنامه و سال آینده ندارد و هم حوزه آن مقید به صادرات نیست. ▪ با توجه به اینکه حکم بودجه مخالف حکم برنامه است؛ برای تصویب نیاز به رای دوسوم نمایندگان دارد.
۳	جزء «۲» بند «الف» ماده (۵) قانون برنامه هفتم پیشرفت تکلیف مؤسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی و کلیه صندوق‌های بازنشستگی به واگذاری سهام مدیریتی یا کنترلی خود و شرکت‌های تحت مالکیت	۲	۷۰۱۱۲	ع	<ul style="list-style-type: none"> ▪ بند «ع» تبصره (۲): براساس حکم برنامه کلیه صندوق‌های بازنشستگی تا پایان سال دوم برنامه فرصت دارند تا سهام مدیریتی خود و شرکت‌های تحت مالکیت خود را واگذار نمایند. اما در حکم بودجه دولت را مجاز به واگذاری تمام اموال و دارایی‌های برخی صندوق‌ها به تأمین اجتماعی کرده است. لذا در عمل این بند به معنای اعلام ورشکستگی صندوق‌های بازنشستگی است که بیش از ۵۰ درصد منابع مالی آن برای پرداخت مستمری از محل منابع بودجه عمومی کل کشور تأمین می‌گردد. ▪ بند «ب» تبصره (۴): حکم بودجه درمورد تکلیف شرکتهای دولتی در فهرست واگذاری به واریز مالیات علی‌الحساب و سود سهام علی‌الحساب بودجه مصوب به صورت یک دوازدهم در هر ماه می‌باشد و ارتباطی به واگذاری سهام صندوق‌های بازنشستگی و نهادهای عمومی غیردولتی ندارد. ▪ بند «ج» تبصره (۱۵) هم در خصوص تسهیلات قرض‌الحسنه است و هیچ ارتباطی به حکم برنامه ندارد.
		۴	۷۰۱۱۲	ب	
		۱۵	۷۰۴۱۲	ج	

ردیف	مواد قانونی مرتبط با برنامه هفتم پیشرفت (شرح‌ها مربوط به سند پشتیبان تنظیم لایحه است)	تبصره	شناسه بودجه	بند	ارزیابی
۴	جزء «۱» بند «پ» ماده (۵) قانون برنامه هفتم پیشرفت بازپرداخت بدهی‌های دولت به نهادهای عمومی و تأمین اجتماعی	۲	۷۰۱۱۲	ع	<p>▪ درحالی این حکم بودجه مطابق جزء «۱» بند «پ» ماده (۵) برنامه ذکر شده است؛ که آن ماده در زیرفصل «مردمی‌سازی اقتصاد» وجود داشته و درعین حال که به مسئله روش رد دیون برای انتقال مالکیت دولتی تاکید دارد، اما آن را مشروط به مزایده عمومی و تهاتر ثمن معامله کرده است که این شرط به هیچ وجه در حکم بودجه وجود ندارد.</p> <p>▪ از سوی دیگر در متن بودجه؛ بند «ع» در راستای مفاد بند «ب» ماده (۲۸) قانون برنامه هفتم برشمارده شده است و در آن حکم برنامه دولت مکلف شده در قالب بودجه‌های سنواتی نسبت به تأدیه بدهی حسابرسی‌شده خود به سازمان تأمین اجتماعی به شیوه‌های مختلف از جمله واگذاری اموال و دارایی‌های مازاد بر نیاز خود اقدام نماید.</p> <p>▪ نکته مهم آن است که در حکم مورد بررسی بودجه دولت نه اموال خود بلکه «تمام اموال و دارایی‌های صندوق‌های بازنشستگی که بیش از ۵۰ درصد منابع مالی آن برای پرداخت مستمری از محل منابع بودجه عمومی کل کشور تأمین می‌گردد» را واگذار نماید. به عبارت دیگر دولت به شکل ضمنی در این بند از بودجه صندوق‌های بازنشستگی که در پرداخت بیش از ۵۰ درصد مستمری‌ها به منابع عمومی وابسته هستند را ورشکسته اعلام کرده و خود به عنوان امین اختیار دارایی‌ها و نیز انجام تعهدات آن‌ها را برعهده گرفته است.</p>
۵	تبصره «۳» بند «ب» ماده (۶) قانون برنامه هفتم پیشرفت توسعه روش‌های مالی و تسهیلات تأمین مالی به منظور توسعه اشتغال به ویژه اشتغال‌های حاصل از ایجاد کسب و کارهای خرد خانگی	۱۵	۷۰۴۱۲	ج	<p>▪ در حکم برنامه بانک مرکزی مکلف به توسعه روش‌های مالی «توسعه روش‌های مالی زنجیره‌ای، افزایش دامنه شمول وثایق از قبیل احتساب مابه‌التفاوت ارزش وثیقه از مانده تسهیلات، منافع حاصل از قراردادهای و سایر دارایی‌های قابل توثیق، اصلاح سازوکارهای</p>

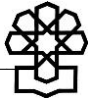
ردیف	مواد قانونی مرتبط با برنامه هفتم پیشرفت (شرح‌ها مربوط به سند پشتیبان تنظیم لایحه است)	تبصره	شناسه بودجه	بند	ارزیابی
					اعتبارسنجی، وثیقه‌گذاری، ضمانت و پذیره‌نویسی و ایجاد مشوق‌های لازم برای بانک‌ها در تسریع تشکیل پرونده اعطای تسهیلات و ایجاد شبکه(کانال)های ارتباطی با مردم اقدام نماید.» ■ اما در حکم بودجه صرفاً به ارائه‌ی تسهیلات اشتغالزایی بدون تغییری در روش اعطای آن اشاره شده است.
۶	جزء «۶» بند «ب» ماده (۱۰) قانون برنامه هفتم پیشرفت استفاده دولت و شرکتهای دولتی از منابع شبکه بانکی در قالب تحویل اوراق مالی اسلامی قابل معامله در بازار سرمایه به مؤسسات اعتباری	۲	۷۰۱۱	ص	■ در بندهای «ح»، «ز» و «ص» تبصره (۲) موضوعی تحت عنوان «اوراق ضمان» مطرح شده است که به نظر می‌رسد با هدف تحریف جزء «۶» بند «ب» ماده (۱۰) قانون برنامه هفتم پیشرفت و ادامه تحمیل بدهی جدید به بانک‌ها طراحی شده است. مدنظر حکم قانون برنامه تحویل اوراق قابل معامله در بازار سرمایه بوده است ولی در بودجه قابلیت معامله به پس از سررسید موکول شده است، حتی اجازه جایگزینی با اوراق در سررسید هم داده شده است. ■ بررسی این احکام حاکی از آن است که اولاً احکام متناقض است و محل معامله این اوراق در یک حکم بازار سرمایه و در دیگری نهاد جدید التاسیس سپرده‌گذاری مرکزی اوراق دولتی در بانک مرکزی است و ثانياً این احکام به صورت صریح با جز «۶» بند «ب» ماده (۱۰) در تضاد است، از جهت مفهومی نیز اولاً هیچ تعریف شرعی از اوراق ضمان ارائه نشده است. ثانیاً با توجه به اینکه صدور این اوراق بدون هزینه در اختیار سازمان برنامه است و امکان جایگزین کردن با اوراق جدید در سررسید نیز فراهم است، هیچ محدودیتی برای استفاده از منابع بانکی ایجاد نخواهد کرد و روال سابق ادامه خواهد داشت.
		۲	۷۰۱۱۲	ز	
۷	بند «پ» ماده (۱۳) قانون برنامه هفتم پیشرفت ارایه برنامه عملیاتی سالانه براساس تکالیف برنامه توسط دستگاه‌های اجرایی	۱۵	۷۰۴۱۲	الف	■ حکم برنامه درمورد برنامه عملیاتی همه دستگاه‌های اجرایی است. ■ حکم بودجه تنها متوجه وزارت امور اقتصادی و دارایی صرفاً در حوزه توسعه اشتغال است.
		۱۵	۷۰۴۱۲	ث	

ردیف	مواد قانونی مرتبط با برنامه هفتم پیشرفت (شرح‌ها مربوط به سند پشتیبان تنظیم لایحه است)	تبصره	شناسه بودجه	بند	ارزیابی
					<ul style="list-style-type: none"> بنابراین اولاً برنامه عملیاتی سایر دستگاه‌های اجرایی مشخص نبوده و ثانیاً همین احکام بودجه در ردیف (۶) این جدول مطابق با ماده (۶) قانون برنامه در نظر گرفته شده است.
۸	بند «ب» ماده (۱۴) قانون برنامه هفتم پیشرفت تسهیم منابع حاصل از صادرات نفت خام، میعانات گازی و خالص صادرات گاز طبیعی	۳	۷۰۴۳۲	ب	<ul style="list-style-type: none"> بر اساس حکم برنامه باید ۶۰ درصد از عواید حاصل از صادرات و فروش داخلی کلیه محصولات فرعی گازی از جمله اتان، پروپان، بوتان، پنتان و گوگرد و مایعات گازی صرفاً به حساب «سرمایه‌گذاری نفت و گاز کشور» که از ابتدای برنامه به نام وزارت نفت نزد خزانه‌داری کل کشور افتتاح می‌شود، واریز شود.
		۳	۷۰۴۳۲	پ	<ul style="list-style-type: none"> اما در بند «پ» تبصره (۳) آمده که منابع حساب مذکور صرفاً از محل افزایش تولید صیانتی نفت خام (به بیش از سه ملیون و هفتصد و پنجاه هزار بشکه روزانه که منجر به صادرات نفت شود) و همچنین افزایش خالص صادرات گاز طبیعی (به میزان بیش از شانزده میلیارد متر مکعب در سال) معادل (۵) واحد درصد از مازاد صادراتی نقدی مذکور تأمین شود. در بند «ب» تبصره (۳) بودجه نیز موضوع واریز کلیه درآمدهای حاصل از فروش نفت و فرآورده‌های نفتی و گاز است و نامی از حساب سرمایه‌گذاری نفت و گاز کشور نیامده است. همچنین بند «پ» تبصره (۳) بودجه به دلیل اصلاح قوانین دائمی مغایر با بند «الف» ماده (۱۳) برنامه هفتم است.
۹	ماده (۱۵) قانون برنامه هفتم پیشرفت	۳	۷۰۴۳۲	الف	<ul style="list-style-type: none"> مفاد بندهای «الف» و «ب» ماده (۱۵) قانون برنامه هفتم، در ارتباط با موضوعاتی چون بهره‌برداری و توسعه میادین، مشارکت شرکت‌های
		۳	۷۰۴۳۲	ب	

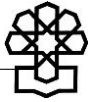
ردیف	مواد قانونی مرتبط با برنامه هفتم پیشرفت (شرح‌ها مربوط به سند پشتیبان تنظیم لایحه است)	تبصره	شناسه بودجه	بند	ارزیابی
	انجام اقدامات لازم به منظور مولد سازی ذخایر نفت و گاز کشور، سرعت بخشی به توسعه میادین نفت و گاز و اصلاح رابطه مالی دولت با شرکت ملی نفت ایران				غیردولتی در استخراج از میادین نفت و گاز خصوصاً میادین مشترک و جمع‌آوری گازهای مشعل و ... است. درحالی که مفاد بند «الف» تبصره (۳) به تسهیم منابع حاصل از صادرات نفت خام، میعانات گازی و گاز، مشخص نمودن سهم شرکت نفت و صندوق توسعه ملی و نیروهای مسلح، تعیین حساب‌های مربوطه جهت واریز منابع و ... مرتبط است. بنابراین ارتباط معناداری بین مفاد مربوطه لایحه بودجه با مفاد مرتبط از قانون برنامه هفتم دیده نمی‌شود.
۱۰	ماده (۱۶) قانون برنامه هفتم پیشرفت مدیریت دارایی‌ها و ارتقای شفافیت دارایی دستگاه‌های اجرایی و مولدسازی	۲	۷۰۱۱۲	ف	▪ حکم برنامه در مورد ثبت اموال و دارایی‌های دولتی در سامانه‌ای به نام (سادا) است و ارتباط مستقیمی با حکم بودجه در مورد احداث و خرید ساختمان اداری جدید ندارد.
۱۱	بند «پ» ماده (۱۷) قانون برنامه هفتم پیشرفت طراحی و استقرار نظام نوین درآمد هزینه استان‌ها با هدف افزایش پایدار درآمدهای استانی و بهبود تعادل‌های استانی در چهارچوب سازوکارهای انگیزشی کارا و اثربخش	۱	۷۰۱۱۲	ک	▪ حکم برنامه در مورد طراحی و استقرار نظام نوین درآمد- هزینه استان‌ها می‌باشد اما حکم بودجه در مورد نحوه توزیع مازاد درآمدهای مالیاتی در صورت وجود مازاد که یکی از موارد آن به استانها نیز تعلق می‌گیرد.
۱۲	بند «ب» ماده (۱۹) قانون برنامه هفتم پیشرفت ممنوعیت شروع ساخت طرح‌ها یا زیر طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی و افزایش حجم طرح‌های مصوب صرفاً با مجوز ماده (۲۳) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) است اما حکم بودجه در مورد انتشار اوراق درون سالی برای طرح‌های سرمایه‌ای است.	۲	۷۰۱۱۲	ب	▪ حکم برنامه در مورد شروع ساخت طرح‌ها یا زیر طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی و افزایش حجم طرح‌های مصوب صرفاً با مجوز ماده (۲۳) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) است اما حکم بودجه در مورد انتشار اوراق درون سالی برای طرح‌های سرمایه‌ای است.
۱۳	جزء «۲» بند «ث» ماده (۲۲) قانون برنامه هفتم پیشرفت تهیه و تدوین برنامه اجرایی جامع مشتمل بر تعیین نقش و وظیفه هر یک از دستگاه‌ها در مهار بیماری‌های مشترک انسان و دام و جلوگیری از شیوع	۱۱	۷۰۱۳۳	الف	▪ حکم برنامه مربوط به تهیه و تدوین برنامه اجرایی جامع در مهار جمعیت حیوانات پرنده‌زن ناقل بیماری به انسان است و حکم بودجه فارغ از این حکم برنامه و مطابق قانون الحاق بخشی از مقررات مالی

ردیف	مواد قانونی مرتبط با برنامه هفتم پیشرفت (شرح‌ها مربوط به سند پشتیبان تنظیم لایحه است)	تبصره	شناسه بودجه	بند	ارزیابی
	بیماری‌های واگیر انسانی و حیوانی و ارتقای سطح بهداشت عمومی شهرها و روستاهای کشور				(۲) در مورد تنخواه سازمانهای مربوطه در حوادث غیرمترقبه و البته بیماری‌های همه‌گیر انسانی و دامی است.
۱۴	ماده (۲۵) قانون برنامه هفتم پیشرفت ساماندهی و افزایش کارایی و اثربخشی شرکتهای دولتی و تسریع در واگذاری شرکتهای قابل واگذاری	۴	۷۰۱۱۱	پ	<ul style="list-style-type: none"> هر چند حکم بودجه نیز در مورد شرکتهای دولتی است اما در مورد مواردی مانند تجدد ارزیابی شرکتهای زیان‌ده، ترکیب هیات مدیره و پاداش آنها حکم نداده است. همانطور که در متن حکم بودجه آمده این بند به ماده (۱۰۷) قانون برنامه مرتبط است که البته به بند ت آن مربوط است که در لایحه بودجه به اشتباه تبصره (۲) ذکر شده است.
۱۵	بند «ب» ماده (۲۵) قانون برنامه هفتم پیشرفت تکلیف شرکتهای دولتی به تایید رساندن تمامی طرح‌ها و زیرطرح(پروژه)های سرمایه‌گذاری از محل منابع داخلی در شورای اقتصاد	۴	۷۰۱۱۲	الف	<ul style="list-style-type: none"> حکم برنامه در مورد لزوم مجوز شورای اقتصاد برای سرمایه‌گذاری‌های بالای شرکتهای دولتی است که در حکم بودجه اشاره به سرمایه‌گذاری مورد تایید شورای اقتصاد شده اما حکم بودجه بیشتر در مورد آن است که در ۱۵ درصد سرمایه‌گذاری را می‌توان اوراق منتشر کرد که در حکم برنامه چنین مسئله‌ای نیست.
۱۶	جزء «۲» بند «ر» ماده (۲۸) قانون برنامه هفتم پیشرفت متناسب سازی مستمری بازنشستگان غیرحداقل بگیر	۱	۷۰۱۱۲	خ	<ul style="list-style-type: none"> حکم بودجه در خصوص تأمین منابع برای متناسب سازی بازنشستگان لشکری و کشوری و صندوق بازنشستگی فولاد است و ربطی به بازنشستگان تأمین اجتماعی ندارد.
۱۷	ماده (۳۰) قانون برنامه هفتم پیشرفت تحقق اهداف کمی سنج‌های عملکردی نظام تأمین اجتماعی، سیاستهای حمایتی و توزیع عادلانه درآمد	۲	۷۰۱۱۲	ش	<ul style="list-style-type: none"> حکم بودجه در مورد مولدسازی اموال دولت است که ربطی به حکم برنامه در خصوص سیاستهای حمایتی ندارد.
۱۸	ماده (۳۱) قانون برنامه هفتم پیشرفت توسعه عدالت اقتصادی و بهبود توزیع درآمد	۱۳	۷۱۰۹	ت	<ul style="list-style-type: none"> بند «ت» تبصره (۱۳): حکم بودجه بیش از آنکه جنبه حمایتی داشته باشد جنبه ساماندهی حمایت‌ها دارد که ارتباطی با ماده (۳۱) برنامه ندارد.

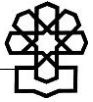
ردیف	مواد قانونی مرتبط با برنامه هفتم پیشرفت (شرح‌ها مربوط به سند پشتیبان تنظیم لایحه است)	تبصره	شناسه بودجه	بند	ارزیابی
				پ	▪ بند «پ» تبصره (۱۲): حکم برنامه مبنی بر رسیدن مستمری مددجویان به متوسط بیست درصد (۲۰٪) حداقل دستمزد مصوب شورای عالی کار است و در حکم بودجه ذکر شده مستمری قبلی بیست درصد افزایش یابد که کمتر از تورم است و حتماً به صورت نسبی کاهش خواهد یافت؛ لذا حکم بودجه با حکم برنامه انطباق ندارد.
۱۹	بند «الف» ماده (۳۱) قانون برنامه هفتم پیشرفت طراحی و استقرار نظام تأمین اجتماعی چندلایه، مبتنی بر آزمون وسع	۱۳	۷۱۰۹	ث	▪ حکم برنامه در مورد نظام تأمین مالی چند لایه است و حکم بودجه در مورد تغییر یارانه نقدی به کالابرج الکترونیکی که تناسبی ندارد.
۲۰	ماده (۳۲) قانون برنامه هفتم پیشرفت تحقق سنجه عملکردی امنیت غذایی و ارتقای تولید محصولات کشاورزی	۲	۷۰۴۱۱	خ	▪ حکم بودجه در مورد واردات کالاهای اساسی با نرخ ارز ترجیحی است که با هدف افزایش ضریب خودکفایی در کالاهای اساسی برنامه می‌تواند کاملاً متضاد باشد؛ لذا با حکم برنامه انطباق ندارد.
۲۱	جزء «۲» بند «ت» ماده (۳۳) قانون برنامه هفتم پیشرفت تکمیل و اجرای طرح‌های پیشران کشاورزی به ویژه در حوزه آب و خاک	۲	۷۰۱۱۲	ب	▪ در حکم برنامه تکمیل و توسعه و بهره‌برداری از طرح‌های گرمسیری و سردسیری مطرح شده است و حتی در مورد مناطق گرمسیری از اراضی کشاورزی (۵۵۰ هزار هکتاری خوزستان و ایلام) نام برده شده است اما در حکم بودجه اجازه انتشار اوراق درونسالی برای مصرف با اولویت مناطق سردسیر داده شده است و ارتباط جدی با طرح‌های پیشران کشاورزی ندارد.
۲۲	جزء «۳» بند «ح» ماده (۳۳) قانون برنامه هفتم پیشرفت بیمه اجباری محصولات اساسی (گندم، جو، برنج، حبوبات، گوشت قرمز و سفید، شکر، ذرت و دانه‌های روغنی) را در مقابل خسارت‌های ناشی از سوانح طبیعی و حوادث	۱۱	۷۰۱۳۳	ب	▪ حکم برنامه مبنی بر پرداخت حق بیمه سهم کشاورز از محل مطالبات کشاورز و از محل اعتبار ردیف خرید تضمینی است ولی حکم بودجه مبنی بر تصویب دستورالعملی در شورای اقتصاد برای اختصاص شصت هزار میلیارد ریال جهت پرداخت سهم دولت به صندوق بیمه محصولات کشاورزی است.

ردیف	مواد قانونی مرتبط با برنامه هفتم پیشرفت (شرح‌ها مربوط به سند پشتیبان تنظیم لایحه است)	تبصره	شناسه بودجه	بند	ارزیابی
۲۳	ماده (۳۹) قانون برنامه هفتم پیشرفت اصلاح الگوی مصرف بهینه آب و ارتقای بهره‌وری	۷	۷۰۴۲۱	الف	<ul style="list-style-type: none"> در جزء «۳» بند «الف» ماده (۳۹) برنامه به موضوع «تأمین و نصب ابزار اندازه‌گیری دارای استاندارد معتبر برای مشترکین جدید شهری و روستایی» پرداخته می‌شود اما طرح‌های ذیل برنامه‌های ۱۳۰۶۰۱۲۰۰۰ و ۱۳۰۷۰۰۲۰۰۰ در بند «الف» تبصره (۷) بودجه؛ دارای چند حکم قانونی است و ارتباط آن با ماده (۳۹) برنامه هفتم محل ابهام است.
۲۴	بند «ب» ماده (۴۴) قانون برنامه هفتم پیشرفت مشارکت در توسعه پالایشگاه یا پترو پالایشگاه خارجی یا احداث پالایشگاه یا پترو پالایشگاه جدید خارجی یا تملک سهام آن‌ها و نیز افزایش ظرفیت داخلی پترو پالایش نفت کشور	۳	۷۰۴۳۲	ت-۱	<ul style="list-style-type: none"> حکم بودجه مبنی بر «معاوضه و یا تهاتر فرآورده‌های نفتی وارداتی با صادرات نفت خام، میعانات گازی، خالص صادرات گاز و فرآورده‌های نفتی» است.
		۳	۷۰۴۳۲	ت-۲	<ul style="list-style-type: none"> موضوع حکم برنامه «تهاتر خدمات و تجهیزات مورد نیاز با نفت خام مازاد بر تعهدات بودجه عمومی، برای مشارکت در توسعه پالایشگاه یا پتروپالایشگاه خارجی یا احداث پالایشگاه یا پتروپالایشگاه جدید خارجی یا افزایش ظرفیت داخلی پتروپالایش نفت کشور» است. لذا موضوع حکم برنامه با حکم بودجه متفاوت است؛ اگرچه که شباهت دارند.
۲۵	جزء «۲» بند «پ» ماده (۴۴) قانون برنامه هفتم پیشرفت راه‌اندازی و بهره‌برداری از سامانه جامع مدیریت هوشمند انرژی جهت پایش و نظارت بر جریان و فرایندهای نقاط استخراج، انتقال و ذخیره سازی، تولید و مصرف (داخلی و صادرات) کالاها	۳	۷۰۴۳۲	پ	<ul style="list-style-type: none"> موضوع بند «پ» تبصره (۳) بودجه «تعیین منابع (حساب سرمایه‌گذاری نفت و گاز» است؛ لذا با موضوع جزء «۲» بند «پ» ماده (۴۴) برنامه ارتباط ندارد. البته موضوع «توسعه زیرساخت‌های ذخیره‌سازی و انتقال نفت و فرآورده‌های نفتی» در بند «ذ» تبصره (۳) بودجه لحاظ شده است.
۲۶	ماده (۴۵) قانون برنامه هفتم پیشرفت افزایش ارزش افزوده محصولات در زنجیره پایین دستی پتروپالایشگاهی	۳	۷۰۴۳۲	ج	<ul style="list-style-type: none"> موضوع حکم بند «ج» تبصره (۳) بودجه «واریز مابه‌التفاوت بهای خوراک نفت خام، میعانات گازی پالایشگاه‌ها و شرکت‌های پتروشیمی و فرآورده‌های نفتی خریداری‌شده از آن‌ها و نیز بهای سایر
		۳	۷۰۴۳۲	چ	

ردیف	مواد قانونی مرتبط با برنامه هفتم پیشرفت (شرح‌ها مربوط به سند پشتیبان تنظیم لایحه است)	تبصره	شناسه بودجه	بند	ارزیابی
					<p>خوراک‌های تحویلی به شرکت‌های پتروشیمی از طریق گشایش ضمانتنامه تعهد پرداخت، برات الکترونیک، اعتبارات اسنادی (ال.سی) ریالی و ارزی» است.</p> <ul style="list-style-type: none">موضوع حکم بند «ج» تبصره (۳) بودجه «وصول بدهی شرکت‌های پالایش نفت در فرایند فروش خوراک به آن‌ها و خرید فراورده‌های نفتی از آن‌ها از طریق صدور مجوز صادرات فراورده‌های اصلی توسط این شرکت‌ها» است.در حالی که موضوع حکم ماده (۴۵) برنامه «مشروط شدن تخفیف خوراک تحویلی به شرکت‌های پتروشیمی موجود به اختصاص حداقل چهل درصد (۴۰٪) از سود خالص سالانه این شرکت‌ها به حساب اندوخته سرمایه‌ای مخصوص طرح (پروژه)‌های کیفی‌سازی و توسعه زنجیره پایین‌دستی همان شرکت» است.لذا موضوع حکم برنامه با حکم بودجه متفاوت است؛ اگرچه که شباهت دارند.
۲۷	ماده (۴۶) قانون برنامه هفتم پیشرفت مدیریت و کاهش شدت انرژی	۳	۷۰۴۳۲	ر	<ul style="list-style-type: none">موضوع بند «ر» تبصره (۳) بودجه همچون جزء «۲» بند «ب» ماده (۴۶) برنامه «سه‌میه نفت‌گاز» است.البته در حکم بودجه «ارائه سهمیه سوخت نفت‌گاز ناوگان حمل‌ونقل درون‌شهری و برون‌شهری به صورت اعتبار ریالی» پیش‌بینی شده است و کارگروه تهیه و ابلاغ دستورالعمل اجرایی این بند نیز با عضویت وزارت نفت، سازمان و بانک مرکزی تشکیل می‌شود.در حالی که در حکم برنامه تصریح شده است که آیین‌نامه اجرایی اصلاح نرخ نفت‌گاز به‌صورت افزایشی - پلکانی و نحوه تخصیص اعتبار آن متناسب با برنامه‌های الکترونیکی توسط وزارت نفت با همکاری

ردیف	مواد قانونی مرتبط با برنامه هفتم پیشرفت (شرح‌ها مربوط به سند پشتیبان تنظیم لایحه است)	تبصره	شناسه بودجه	بند	ارزیابی
					وزارتخانه‌های راه و شهرسازی و کشور حداکثر ظرف شش‌ماه تهیه شده و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد. ▪ لذا نسبت کارگروه حکم بودجه با آیین‌نامه حکم برنامه نامشخص است.
۲۸	ماده (۴۸) قانون برنامه هفتم پیشرفت اجرای طرح‌های عظیم اقتصادی ملی، پیشران، روزآمد و مبتنی بر آینده‌نگری و تکمیل زنجیره ارزش و جهش اقتصادی	۵	۷۰۱۱۲	ج	▪ حکم بودجه در مورد نظارت بر برنامه است که ارتباطی با حکم ماده (۴۸) برنامه هفتم ندارد. ▪ در تبصره (۶) بودجه که مربوط به صنعت، معدن و ارتباطات است؛ به موضوع ماده (۴۸) قانون برنامه هفتم یعنی «طرح‌های عظیم اقتصادی ملی، پیشران، روزآمد و مبتنی بر آینده‌نگری و تکمیل زنجیره ارزش» اشاره نشده است. ▪ همانطور که مشخص است حکم بودجه با حکم برنامه ارتباط ندارد.
۲۹	جزء «۲» بند «د» ماده (۴۸) قانون برنامه هفتم پیشرفت واردات ماشین‌آلات با فناوری روز دنیا جهت جایگزینی با ماشین‌آلات فرسوده	۱	۷۰۴۱۱	ر	▪ حکم بند «ر» تبصره (۱) بودجه در مورد «واردات خودرو سواری» است و ارتباطی به موضوع «واردات ماشین‌آلات» در حکم برنامه ندارد. ▪ گفتنی است جزء «۲» بند «د» تبصره (۱) در خصوص کاهش حقوق گمرکی ماشین‌آلات و تجهیزات (با رعایت ماده (۳) قانون جهش تولید دانش‌بنیان)، قطعات، مواد اولیه و واسطه‌ای تولیدی از ۴٪ به ۲٪ است. البته این حکم نیز ارتباط چندانی با حکم برنامه (معافیت حقوق گمرکی معادل ارزش حامل انرژی صرفه جویی شده) ندارد.
۳۰	بند «ب» ماده (۵۹) قانون برنامه هفتم پیشرفت جلوگیری از تخریب جاده‌های کشور ناشی از اضافه گنجایش (تناژ) حمل تولیدات معدنی	۱	۷۰۱۱۲	و	▪ بند «و» تبصره (۱) لایحه در ارتباط با نرخ مالیات موضوع ماده (۱۰۵) مالیات‌های مستقیم است و ارتباطی با بند «ب» ماده (۵۹) قانون برنامه هفتم ندارد. ▪ گفتنی است بند «ظ» در خصوص عوارض جابجایی بار معدنی و مصرف آن در بهسازی، نوسازی و توسعه خطوط ریلی مرتبط با معادن و نیز

ردیف	مواد قانونی مرتبط با برنامه هفتم پیشرفت (شرح‌ها مربوط به سند پشتیبان تنظیم لایحه است)	تبصره	شناسه بودجه	بند	ارزیابی
					۲ واحد درصد از آن برای نگهداری و بهسازی محورهای حمل بار معدنی است، البته باز هم ارتباط چندانی وجود ندارد.
۳۱	ماده (۶۵) قانون برنامه هفتم پیشرفت افزایش دسترسی به شبکه ملی اطلاعات	۵	۷۰۱۱۲	ج	▪ بند «ج» تبصره (۵) در خصوص حسن اجرای ماده (۱۱۸) قانون برنامه هفتم بوده و با مفاد ماده (۶۵) ارتباطی ندارد.
۳۲	ماده (۶۶) قانون برنامه هفتم پیشرفت افزایش سهم اقتصاد رقومی (دیجیتال) از تولید ناخالص ملی	۵	۷۰۱۱۲	ج	▪ بند «ج» تبصره (۵) در خصوص حسن اجرای ماده (۱۱۸) قانون برنامه هفتم بوده و با مفاد ماده (۶۶) ارتباطی ندارد.
۳۳	بند «ث» ماده (۶۹) قانون برنامه هفتم پیشرفت توسعه پایگاه‌های زمینی شهری، جاده‌ای، هوایی (تأمین یا خرید خدمات) و دریایی فوریت‌های پزشکی پیش‌بیمارستانی به‌منظور ارائه خدمات فوریت‌های پزشکی پیش‌بیمارستانی (اورژانسی) و دسترسی عادلانه مردم به این خدمات در اقصی نقاط کشور	۱۱	۷۰۱۳۳	الف	▪ حکم برنامه در خصوص تکلیف اورژانس به توسعه پایگاه‌های شهری، جاده‌ای و هوایی و دریایی است ولی در حکم بودجه اگرچه بودجه‌ای به اورژانس اختصاص داده شده است ولی محل مصرف آن را موارد مذکور در بند «م» ماده (۲۸) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) تعیین کرده است که شامل موارد دیگری است.
۳۴	بند «الف» ماده (۷۰) قانون برنامه هفتم پیشرفت تمرکز تولید نظام سلامت در وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	۱۶	۷۰۱۱۲	ت	▪ مفاد بند «ت» تبصره (۱۶) به موضوع وصول عوارض کالاهای آسیب‌رسان موضوع ماده ۴۸ قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) دارد و ارتباطی با مفاد بند «الف» ماده (۷۰) ندارد.
۳۵	بند (پ) ماده (۷۰) قانون برنامه هفتم پیشرفت استقرار برنامه پزشک خانواده و نظام ارجاع برای تمامی جمعیت کشور با استفاده از تمامی ظرفیت‌های حرف تخصصی دولتی و غیردولتی	۱۶	۷۰۱۱۲	ت	▪ حکم برنامه در ارتباط با استقرار برنامه پزشک خانواده است در حالیکه حکم بودجه مرتبط با تعیین عوارض کالاهای آسیب‌رسان موضوع ماده (۴۸) قانون الحاق (۲) می‌باشد و ارتباطی به حکم برنامه ندارد.
۳۶	بند «ج» ماده (۷۰) قانون برنامه هفتم پیشرفت ارایه خدمت روزانه توسط پزشکان متخصص به بیماران ارجاعی از سطح اول به تعدادی که وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مقرر می‌نماید	۱۶	۷۰۱۱۲	ت	▪ حکم برنامه در ارتباط با استقرار برنامه پزشک خانواده است در حالیکه حکم بودجه مرتبط با تعیین عوارض کالاهای آسیب‌رسان موضوع ماده (۴۸) قانون الحاق (۲) می‌باشد و ارتباطی به حکم برنامه ندارد.

ردیف	مواد قانونی مرتبط با برنامه هفتم پیشرفت (شرح‌ها مربوط به سند پشتیبان تنظیم لایحه است)	تبصره	شناسه بودجه	بند	ارزیابی
	به منظور اجرائی نمودن برنامه پزشک خانواده و نظام ارجاع در بیمارستان های وابسته به دولت و تأمین اجتماعی				
۳۷	بند «ب» ماده (۷۱) قانون برنامه هفتم پیشرفت ایجاد سازوکار پرداخت سهم یارانه دولت از طریق تسویه الکترونیکی و اعتباری مطالبات در زنجیره تأمین دارو، تجهیزات و ملزومات پزشکی	۱۶	۷۰۱۱۲	ب	<p>▪ بند «ب» تبصره (۱۶) نیز در ارتباط با پیش‌بینی پرداخت اعتبارات مربوط به دارو و سایر اقلام سلامت‌محور از سازمان بیمه‌گر به ذی‌نفع نهایی است در حالیکه بند «ب» ماده (۷۱) تأکید اصلی بر «ایجاد سازوکار پرداخت سهم یارانه دولت از طریق تسویه الکترونیکی و اعتباری مطالبات در زنجیره تأمین دارو، تجهیزات و ملزومات پزشکی حسب مورد در وجه داروخانه‌ها، بیمارستان‌ها، شرکت‌های پخش و تأمین کننده دارو» که در لایحه بودجه و بند مزبور پیش‌بینی نشده است.</p>
۳۸	بند «ت» ماده (۷۱) قانون برنامه هفتم پیشرفت قیمت گذاری تجهیزات و ملزومات پزشکی مصرفی و مکمل های دارویی، رژیم غذایی، تغذیه ای و مواد اولیه دارویی و فراورده ای دارویی و ایمن ساز (واکسن) که مشمول دریافت یارانه بوده یا کالای انحصاری محسوب می شوند	۱۱	۷۰۱۳۳	الف	<p>▪ با توجه به اینکه بند «الف» تبصره (۱۱) در لایحه اختصاص اعتباراتی به جمعیت هلال احمر، سازمان فوریت‌های پزشکی و مؤسسات تحقیقات واکسن و سرم‌سازی رازی و انستیتو پاستور ایران (بابت تولید و ارتقای کیفیت انواع ایمن‌ساز (واکسن)های مورد نیاز انسان) و ... پیش‌بینی شده است و موردی در ارتباط با بحث قیمت‌گذاری موضوع بند «ت» ماده (۷۱) دیده نمی‌شود، لذا حکم لایحه بودجه به حکم قانون برنامه ارتباطی ندارد.</p>
۳۹	بند «ب» ماده (۷۱) قانون برنامه هفتم پیشرفت ایجاد سازوکار پرداخت سهم یارانه دولت از طریق تسویه الکترونیکی و اعتباری مطالبات در زنجیره تأمین دارو، تجهیزات و ملزومات پزشکی	۲	۷۰۱۱۲	غ	<p>▪ بند «غ» تبصره (۲) در ارتباط اختصاص مبالغ حاصل از خرید و فروش دارو، لوازم و تجهیزات و ملزومات پزشکی جهت بازپرداخت هزینه‌های تأمین و تدارک دارو، لوازم و تجهیزات و ملزومات پزشکی به داروخانه‌ها و شرکت‌های پخش تأمین کننده است و نسبت به مفاد مطروحه در ماده (۷۱) قانون برنامه بی‌ارتباط است.</p>

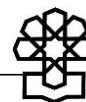
ردیف	مواد قانونی مرتبط با برنامه هفتم پیشرفت (شرح‌ها مربوط به سند پشتیبان تنظیم لایحه است)	تبصره	شناسه بودجه	بند	ارزیابی
۴۰	بند «ج» ماده (۷۱) قانون برنامه هفتم پیشرفت تدوین برنامه نوسازی و بازسازی صنایع دارو، فرآورده های سلامت، تجهیزات و ملزومات پزشکی و ایمن ساز(واکسن)	۱۱	۷۰۱۳۳	الف	<ul style="list-style-type: none"> ▪ با توجه به اینکه بند «الف» تبصره (۱۱) در لایحه اختصاص اعتباراتی به جمعیت هلال احمر، سازمان فوریت‌های پزشکی و مؤسسات تحقیقات واکسن و سرم‌سازی رازی و انستیتو پاستور ایران (بابت تولید و ارتقای کیفیت انواع ایمن‌ساز (واکسن‌های موردنیاز انسان) و وزارت بهداشت جهت اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در موارد مندرج در بند «م» ماده (۲۸) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) پیش‌بینی شده است، چند نکته قابل ذکر است: ▪ اولاً قانون برنامه دولت را ملزم به تدوین برنامه در خصوص موضوع مزبور کرده است که تا کنون اقدامی صورت نپذیرفته است. ▪ ثانیاً در حکم لایحه فقط قسمت مربوط به تولید و ارتقای انواع ایمن‌ساز دیده شده است و موارد دیگر لحاظ نشده است. ▪ ثالثاً محتوای مندرج در بند «م» ماده (۲۸) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) ارتباطی با تدوین برنامه نوسازی و بازسازی صنایع دارو، فرآورده های سلامت، تجهیزات و ملزومات پزشکی ندارد و مرتبط با تدابیری جهت پیش آگاهی، پیشگیری، امدادسانی، بازسازی و نوسازی مناطق آسیب دیده از حوادث غیرمترقبه از جمله سیل، زلزله، سرمازدگی و ... است
۴۱	بند «ح» ماده (۷۳) قانون برنامه هفتم پیشرفت تعیین عوارض گمرکی سیگار و تنباکوی وارداتی	۱	۷۰۱۱۲	ن	<ul style="list-style-type: none"> ▪ در این قسمت از لایحه، وزارت صمت موظف به تعیین عوارض گمرکی سیگار و تنباکوی وارداتی علاوه بر موارد قبلی اعم از بند «ح» ماده (۷۳) شده است که محل هزینه‌کرد این منابع در جهت کاهش مصرف دخانیات، پیشگیری و درمان بیماری‌های ناشی از آن، توسعه اماکن ورزشی با اولویت مناطق کم‌برخوردار و توسعه اماکن ورزشی در مدارس بایستی صرف شود، در لایحه دولت، محل هزینه‌کرد این

ردیف	مواد قانونی مرتبط با برنامه هفتم پیشرفت (شرح‌ها مربوط به سند پشتیبان تنظیم لایحه است)	تبصره	شناسه بودجه	بند	ارزیابی
					منابع بابت نوسازی و تجهیز خطوط تولید صنعت دخانیات اختصاص یافته است.
۴۲	بند «ح» ماده (۷۵) قانون برنامه هفتم پیشرفت راه اندازی سامانه رصد، پایش و سنجش مستمر شاخص‌های فرهنگ عمومی، سبک زندگی مردم، مرجعیت رسانه‌ای و وضعیت ارتباطات کشور	۷	۷۰۵۶	ث	<ul style="list-style-type: none"> ▪ بند «ث» تبصره (۷) در ارتباط با موضوع آب، کشاورزی و محیط زیست بوده و با موضوع مورد اشاره در بند «ح» ماده (۷۵) قانون برنامه هفتم هیچ نسبتی ندارد. ▪ بند «ث» تبصره (۸) نیز که به موضوع فرهنگ و رسانه می‌پردازد در ارتباط با موضوع مورد اشاره در بند «ح» ماده (۷۵) قانون برنامه هفتم، بی‌تفاوت بوده است.
۴۳	ماده (۷۷) قانون برنامه هفتم پیشرفت هزینه کرد یک درصد (۱٪) از اعتبارات هزینه‌ای دستگاه‌های اجرایی در راستای گسترش و تعمیق فرهنگ اسلامی-ایرانی	۸	۷۰۱۱۲	چ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ در ماده (۷۷) قانون برنامه چنین موضوعی نیامده است. ▪ حکم بودجه به دلیل اصلاح قوانین دائمی مغایر با بند «الف» ماده (۱۳) برنامه هفتم است.
۴۴	بند «ث» ماده (۸۵) قانون برنامه هفتم پیشرفت ارتقای سلامت اجتماعی و پیشگیری، پایش و کاهش مسائل و آسیب‌های اجتماعی و رعایت انضباط اجتماعی	۱۰	۷۰۶۲	الف	<ul style="list-style-type: none"> ▪ مفاد بند «الف» تبصره (۱۰) در ارتباط با ساماندهی سکونت‌گاه‌های غیررسمی واقع در حریم و خارج از حریم شهرها، تأمین زیرساخت و فراهم کردن حداقل خدمات عمومی اعم از مدرسه، مسجد، کتابخانه، روشنایی محیط بوده و با بند «ث» ماده (۸۵) قانون برنامه در خصوص شناسایی و ساماندهی نقاط آسیب‌خیز و بحران‌زای اجتماعی در بافت‌های شهری، حاشیه شهرها و سکونتگاه‌های غیررسمی، از طریق «۱- شناسایی مؤلفه‌های کالبدی، جمعیت-شناختی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی ساکنان این مناطق و ثبت اطلاعات مربوط در سامانه مدیریت آسیب‌های اجتماعی» و «۲- کاهش عوامل طرد و محرومیت اجتماعی، توانمندسازی اقشار و گروه‌های آسیب‌دیده اجتماعی و بهبود کیفیت زندگی ساکنان در این مناطق» به ظاهر مرتبط است ولی به روش‌های مطروحه در قانون برنامه بی‌اعتناء است.

ردیف	مواد قانونی مرتبط با برنامه هفتم پیشرفت (شرح‌ها مربوط به سند پشتیبان تنظیم لایحه است)	تبصره	شناسه بودجه	بند	ارزیابی
۴۵	بند «د» ماده (۹۲) قانون برنامه هفتم پیشرفت مولدسازی املاک و زمین‌ها	۲	۷۰۱۱۲	ف	▪ بند «د» ماده (۹۲) در ارتباط با احداث حداقل ۲۰۰ مجتمع آموزشی پرورشی بزرگ مقیاس (حیات طیبه) از طریق منابع ناشی از مولدسازی املاک، زمین‌ها و مدارس کوچک مقیاس یا تخریبی و همچنین بودجه تملک دارایی سالانه وزارت آموزش و پرورش یا سایر منابع از جمله مشارکت‌های اجتماعی و خیرین مفاد مندرج در بند «ف» تبصره (۲) در خصوص رعایت ماده (۲۳) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) و سایر قوانین و مقررات در مورد احداث و خرید ساختمان‌های جدید اداری توسط دستگاه‌های اجرایی از جمله شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت می‌باشد و غیر از تأکید بر رعایت مقررات مربوطه حاوی نکته‌ای در راستای اجرای حکم برنامه نیست.
۴۶	بند «الف» ماده (۹۴) قانون برنامه هفتم پیشرفت تغییر نظام تأمین مالی تحقیقات دولتی به منظور جهت دهی فعالیت‌های پژوهشی و فناورانه به سمت رفع نیازهای واقعی کشور	۴	۷۰۱۱۲	ح	▪ در لایحه بودجه بند «ح» تبصره (۴) وجود ندارد.
۴۷	ماده (۱۰۳) قانون برنامه هفتم پیشرفت انجام اقدامات لازم در راستای تقویت زیرساخت‌ها و بهینه‌سازی سازوکارهای عمومی و دستگاهی برای مصون‌سازی و ارتقای تاب‌آوری و کاهش آسیب‌پذیری زیرساخت‌ها و سرمایه‌های ملی	۵	۷۰۱۱۲	ج	▪ بند «ج» تبصره (۵) در خصوص حسن اجرای ماده (۱۱۸) قانون برنامه هفتم بوده و با مفاد ماده (۱۰۳) ارتباطی ندارد.
۴۸	ماده (۱۰۷) قانون برنامه هفتم پیشرفت هوشمندسازی و تحقق دولت الکترونیک	۵	۷۰۱۱۲	ج	▪ بند «ج» تبصره (۵) در خصوص حسن اجرای ماده (۱۱۸) قانون برنامه هفتم بوده و با مفاد ماده (۱۰۷) ارتباطی ندارد.
۴۹	ماده (۱۱۸) قانون برنامه هفتم پیشرفت تأمین حسن اجرای قانون و هماهنگ نمودن فعالیت دستگاه‌های اجرایی و نظارت بر حسن اجرای تکالیف قانون برنامه	۵	۷۰۱۱۲	ج	▪ در حالی که در ماده (۱۱۸) بیان شده است که استقرار ناظران اجرایی با معرفی سازمان برنامه و تأیید شورای عالی راهبری برنامه با مدت

ارزیابی	بند	شناسه بودجه	تبصره	مواد قانونی مرتبط با برنامه هفتم پیشرفت (شرح‌ها مربوط به سند پشتیبان تنظیم لایحه است)	ردیف
<p>ماموریت یک سال است در لایحه دولت تمدید مأموریت ناظرین اجرایی و مایل تا پایان سال دوم برنامه بلامانع بیان شده است.</p> <p>▪ همچنین درحالی‌که ماده (۱۱۸) بیان داشته است که «منابع اجرای احکام برنامه» هر سال در بودجه سنواتی درج می‌شود و میزان تحقق آن در گزارش سالانه ارائه گردد؛ در لایحه دولت سرجمع منابع اختصاص یافته به اجرای احکام برنامه در فروع بودجه ارائه نشده است.</p>					

۶. جمع‌بندی و پیشنهادها

همانطور که پیش‌تر عنوان شد؛ این گزارش صرفاً به ارزیابی ارتباط میان تبصره‌ها و احکام لایحه بودجه ۱۴۰۴ با احکام قانون برنامه هفتم پیشرفت می‌پردازد که در جدول تطبیقی فصل سوم «گزارش‌های پشتیبان تنظیم لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور» توسط سازمان برنامه و بودجه منتشر شده است. این مطالعه نشان می‌دهد که در ۴۹ مورد معادل ۵۷ درصد انطباقی میان احکام بودجه‌ای با احکام برنامه‌ای وجود ندارد. درمقابل ۱۹ مورد معادل ۲۲ درصد از احکام لایحه بودجه منطبق با احکام برنامه نگارش شده است و در نهایت برای ۱۸ مورد معادل ۲۱ درصد از احکام بررسی شده نیز وجود انطباق نسبی بین لایحه بودجه و قانون برنامه مشاهده می‌گردد.

تأیید انطباق یا عدم انطباق احکام بودجه‌ای با احکام برنامه هفتم، به معنای تأیید یا رد این احکام نیست و نظر کارشناسی درمورد هر یک از تبصره‌ها و احکام لایحه بودجه در گزارش‌هایی منعکس می‌شود که مرتبط با هر تبصره توسط مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی چاپ خواهد شد.

در پایان قابل ذکر است که مهم‌ترین حکم برنامه هفتم در رابطه با تدوین بودجه‌های سنواتی بند «پ» ماده (۱۳) قانون برنامه هفتم است که حکم بودجه‌ای متناظر با آن - معرفی شده در گزارش سازمان برنامه و بودجه - ارتباطی با آن نداشته است. ولی در عین حال امکان پیشنهاد حکم برای تطابق با آن نیز وجود ندارد؛ زیرا همانطور که در مقدمه گزارش به آن و بر لزوم برنامه‌محور بودن بودجه اشاره شد، برای تأمین این حکم برنامه، می‌بایست برنامه‌محوری بودجه در کل فرآیند تدوین آن از سوی دستگاه‌های اجرایی و سپس سازمان برنامه و بودجه رعایت شود. از طرفی بر خلاف تکلیف صریح بخش آخر بند «ب» ماده (۱۱۸) قانون برنامه هفتم پیشرفت مبنی بر درج جدول «منابع اجرای احکام برنامه» در قانون بودجه، حتی رقم تجمیعی این جدول در بخش اول لایحه دیده نمی‌شود؛ لذا پیشنهاد می‌شود این نقصان نیز برطرف گردد. همچنین به نمایندگان مجلس شورای اسلامی نیز پیشنهاد می‌شود در اصلاح تبصره‌ها و احکام لایحه بودجه انطباق آن‌ها با احکام قانون برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت را لحاظ کنند.

منابع و مأخذ

- [۱]. پورمحمدی، سید حمید، مدنی‌زاده، سید علی، دمنه، نیلوفر، خان‌میرزایی، فرهاد، اصلاحات ساختاری بودجه (از چارچوب نظری و سیاستی تا روایت تاریخی)، انتشارات مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری، ۱۴۰۱.
- [۲]. قانون برنامه پنج‌ساله برنامه ششم توسعه مصوب اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۴۰۰-۱۳۹۶).
- [۳]. قانون برنامه هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۴۰۳/۳/۱ مجلس شورای اسلامی و تأیید ۱۴۰۳/۴/۲ مجمع تشخیص مصلحت نظام.
- [۴]. قانون برنامه‌وبودجه کشور، مصوب ۱۳۵۱/۱۲/۵ مجلس شورای ملی.
- [۵]. گزارش‌های پشتیبان تنظیم لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور، سازمان برنامه‌وبودجه کشور، آبان ۱۴۰۳.
- [۶]. گزارش «درباره «قانون برنامه هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران» (۲): الزامات انطباق قوانین بودجه با قانون برنامه» مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، شماره مسلسل: ۲۰۸۳.
- [۷]. لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ کشور (بخش اول)، سازمان برنامه‌وبودجه، آبان ۱۴۰۳.

گزیده سیاستی

۲۲ درصد احکام بودجه‌ای با برنامه هفتم منطبق و ۲۱ درصد دیگر دارای انطباق نسبی است اما ۵۷ درصد از احکام بودجه‌ای تطابقی با احکام برنامه ندارد. برخلاف تکلیف بند «ب» ماده (۱۱۸) برنامه هفتم جدول منابع اجرای احکام برنامه در بخش اول لایحه وجود ندارد.

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

تهران، خیابان پاسداران، روبروی پارک نیاوران (ضلع جنوبی، پلاک ۸۰۲)

تلفن: ۰۲۱ ۷۵۱۸۳۰۰۰ صندوق پستی: ۱۵۸۷۵-۵۸۵۵ پست الکترونیک: mrc@majles.ir

وبسایت: rc.majles.ir